

שפארט געלד
 דורך הויפער רעיערע סחורה
 צו די פיליגסטע פרייזען
 לאָט זיך נור ביי דער פירמע

בארדייני

לאדן, נאוואמיעסקא 30 טעל. 10-528
 וועלכע איז די איינציגע

פיליגע און רעיעלע קוועלע
 פון גוטע קידדיש-קרייך

בין די געשאקטע פאלעסטינער, אונגארוויינער, ווי אויך אלע סארטען ליקיער, פראנפענס און מעהד

איך בענין א גרויסען אויסוואהל פון

ראהמען צו גארדינען

צו די גריינסטע פרייען
 זאָוי איינ-פילדער פון בעקאנטע מאלער
 ראהמען אונטער טיילאָוע

לייטען צו טאפעטען
 קינסטלערישע פארטעטען (פון יעדער פאקטאָרעאָס)
 פאקטאָרעאָס פון איינרעהמען פילדער
 אלעס בעקאנט איז נור אין דער פירמע

Roma Spokojna
 Łódź, Piotrkowska 13

נייע פארמיטאג-גרופע
 פון ענגליש

פאר אונטער וועט זיך אנהייבען דעם 20-טען ד. ה.
 אינפארמאציע און איינשרייבונגען
Polsko-Palestyńska Izba
 Piotrkowska 113.

פאר גארד, פיוזשעריע
 און לאמבארד-הויטעס
 צעהלען די העכסטע פרייזען
איזידאר פילדא
 פיעריקאווער 7.

Dr. Wajnberg

פאפ. פון לונגע, הארץ און סקעלעטן.
 קראנטהייטען
 וואוינט יעצט פיעריקאווער 145
 טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָה.

Lecznica Położnicza
 Ewangelicka 18 (Sienkiewicza 88)
 tel. 107-23

ordynują: Dr. med. Sz. Eigerowa
 i Dr. med. J. Baum.
 Porody Zł. 200.- i Zł. 150.-
 Porady od 12-2. Ceny lecznicowe

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
 Piórkowska 70, tel. 181-83
 spec. choroby skórne, weneryczne
 i moczościowe
 (Leczenie niemocy płciowej).
 Gabinet Roentgeno-leczniczy.
 Przyjmuje od 8⁰⁰ do 10⁰⁰ 1-2⁰⁰, od 6⁰⁰
 do 8⁰⁰ w. w niedziele i święta od 10-1
 Oddzielna poczekalnia dla pań.
 Dla niezamożnych CENY LECZNICE.

Dr. L. FALK

פאפ. ארצט פאר הויט און
 ווענערישע קראנטהייטען
Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפאנגט פון 12-10 און פון 7-5 נים

די ו-טע און ביליגסטע קוועלע פון

רעשיען

אויף פאלטענס און אנציער
 פון די בעסטע פיליזער און מאמאשא-
 ווער סחורה, די מאדערנסטע מוסטערן, אין
 א גרויסען אויסוואהל, בעקאנט מען נאך ביי

R. Szczęśliwy
 לאדן, 5 נאוואמיעסקא
 טעל. 156-09
 געדענקט. פראנט 2 שטאק.

אטוואצק
 קלימאטישע וואלד-סטאציע
 7.50 טעגליך

Sanatorium D-ra W. PRZYGOBY

לונגען - אפטיילונג: סווערען געהילט לונגען-
 קראנקע לויט די נייסטע מעטאָדען.
 כירורגישע אפטיילונג: ווערען געמאכט אדמע,
 איבערברענגן פון פערואקסידען, דורכשניידען פונם
 נערו א. ז. וו.

ספעציעלער פאזיטיון: ריטשעלט פרייען צוגע-
 פאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט געמען ארום: פולע
 אויסהאלטונג, מעדיצין, אויסזוכט, רעטגען, אנפליען א
 פשר'ע קידו געשאקטע כשר'ע קידו, כשר'ע קידו
 פאר רעקאנוואלעסציע און ווארנעריגע
 אויפריכט.

מעטאל-בעטען
 מאטראצען אלעס
 קינדער-וועגעלעך

אין א רייכען אויסוואהל
 וויזשימאטשעס, אייז-האמטענס, פערד-
 בעמען פאטענט "Perfekt" א. ד. גל. קליט מע
 אמבילינגסטען אין דער עלטסטער און רעיעלסטער
 פירמע

J. B. WOŁKOWYSKI
 עסויסמירט פון יאהר 1896
 פאפ. בריקס-לאגער

לאדן, נאוואמיעסקא 11
 טעל. 137-70
 געדענקט דעם אדרעס!
 ספעצ. רעפערטאָר-ווערקשטעל און לאַמירעריי

האנצערט-זאל
 פיראפאליטשא 3, טעל. 226-24

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז נאך
א גרינדליכע רעמאנט
 ס'ערמיטען מיר דעם זאל אויף
 החלונות, פארלעזונגען און ספעציעל
 אויף בעלער צו זעהן נידריגע פרייזען
 בעמל: דער זאל איז אויך צו
 מערדיגען אויף חנוך'ס, ווייל ער איז פריי
 א גאנצען טאג.

אכטונג, ראמען!
 אין מיין ניי-ערפענטען קליידער-
 אמעריקע אויף בושעושינער 11
 פראנט 1. שטאק

בעקאנט מען צו יעדער צייט מערשידענע
באלאווע און חופה-קליידער
 לויט די בעסטע פשוטער סארטען אויסגעבארגט,
 קאנקורענץ-אריינזאן, סאלורע עקסטרעלונג
 קאסט אין איבערצענט אהן!

Wypożyczalnia sukien balowych
 i ślubnych M. Józefowiczowa
 Brzezińska 11, front 1 piętro, m. 5.

יעדער איינציגער
 האָט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבער

די וואונדער, קרישטל, פראנט, ניי-האנצערט,
 שרייב-מאשינען, פולצען, גארדעראן און
 צאהלעך די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן
 שטענקעוויטשא 6, טעל. 191-00
 בעמל: די נייסטע מערעלען ספעצ. בעסטע
 קאמפיוטער שפייגל און אויף לעגער
 פרייען גרייבער.

Panu Doktorowi
Leonowi Familierowi
 w Łodzi przy ul. 6-go Sierpnia 35
 za serdeczną i troskliwą opiekę
 podczas mej ciężkiej choroby
 serdecznie dziękuje.
Rywka Renner.

ערשטע הלאסיגער הערן-שניידער-אטעליר

א. ח. קומשינסקי

13 נאוואמיעסקא 13, טעל. 247-90
 אין הויף, סווער אפטיינע, ערשטער שטאק
 דערמיט מאך איך בעקאנט מייןען קונדשעפט, אז צום ניי-ע-ם
 הערבעס-און וויינער-סעזאן בענין איך די שטענסטע אויסגענוישע
 מאדעלען לויט וועלכע איך פיהר אויס אלעריי בעשטעדיגע ווי אנציעלער,
 פאלטענעס, סמאלינגער ווי אויך פערלעך צו קאנקורענץ-פרייען,
 פונקטליכע אויספיהרונג, רעיעלע בעהאנדלונג, מיט אכטונג

A. Ch. Kuczyński
 Mistrz Krawiecki Męski
 Łódź, NARUTOWICZA 13, tel. 247-90
 poprzeczna oficyna, 1-sze piętro.

צום קומענדיגען סעזאן
 די לעצטע
 מאדעלען

עמפאָלעט

A. Ogórek
 Łódź, Zawadzka 11.

בעמל: א ספעציעלע אפטיילונג
 פון מענער-שיך.

Dr. med.
Haltrecht

ספעציעל-ארצט פאר הויט-און נעלעכעס
 קראנקהייטען
 פיעריקאווער 10, טעל. 245-21
 קאסט און פון 11-8 פריה און פון 1-11-2⁰⁰ מיטאג
 און פון 9-5 שבתען.
 וועטאן פון 1-10 ב'שטאג.
 אלע ארס און ארס-ליזען.
 מאר אונטערמיטלעסטע לעמשינע-פרייען
 פאר פרייען א ספעציעלער ווערע-זאל.

אויבען, נאז און האלד
 קליניק

מיט בעמען פון

Z. Rakowski

פיעריקאווער 67, טעל. 127-81
 נעמט אָן שטענדיגע קראנקע (צווי-
 אפערציע א. ז. ו. ו. ווי אויך אמבולע.
 סארישעס און 1-11 און פון 8-5 אָונט.

Dr. Artur Banasz

כירורג-אוראלאג
וואולטשאנסקא 23
 טעל. 139-88
 נעמט אָן פון 4-6 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
Leon Familier

איבערליכע און קינדער-קראנקהייטען
 האט זיך איבערנעצויגען אויף
6. שווערפיען 37 (פונעדיקטא)
 נעמט אָן פון 7-5 נאָכט.

ברוך-קראנקהע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעידישע
 הייל-אנשטאט אין לאדן, פון דעם איין
 נאנען פויליש בעריהמען ספעציעלע
 ארטאפעידישע רייר, י. ראפאָרט.

ווערעט עסויסמירט 30 יאהר און איז געווארען
 אנטערישע פון פיר בעהאנדעטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדיג! ספעציעלע ארטאפעידישע נעמי-
 חיל-בעהנדלונגען פון פון ארטאפעידישע, חיל-געשטאלט בעווייזונגען און שום אפערציע, דע-
 ריקטע שניצל און זוכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, נעלעוועלכעס און
 קערעלעכע דערנאך ברובען פון ספעציעלע פרייען און
 קינדער, - ספעציעלע ארטאפעידישע, חיל-געשטאלטען פון צו
 ריקעקענען ברובען נאך שפערציען, חיל-געשטאלטען פון ספעציעלע
 אונטערזייעלע געשטעמטע ארטאפעידישע, בויך-בעהנדלונגען קענען
 שרעקלעך ווערן פון ספעציעלע און קראנקעס.

פאר האלדעס, הויטערס און אלטערטער
 ספעציעלע פון ברוך!

און פון ארטאפעידישע, חיל-געשטאלטען קערן אויסגעפערטיגט
 די חילגעשטע און פון סיל פראפעסארען אנטרעקענע
 שטענדיגע ספעציעלע ארטאפעידישע, חיל-געשטאלטען פון מערקימונג
 פון רוקען-פון (Skrzywienie Kręgosłupa) - פון שווינד-
 זעס, דימונגען, עקסטרעמער פון צו קונדער און קראנקענע
 קאנסטריכע קערן (טראמען) און פון, חיל-געשטאלטען פון ספעציעלע
 שווערסטע ארטאפעידישע שטראפאן פון שפערציעלע בלעט-
 טעם לויט געשטעלען.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעידישע, חיל-אנשטאלט, ווערען נאך
 פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יערהיינע פראפאטור, פולע גארמאטיע!
 ערמעכניגע פרייען! ספעציעלע טעגליך פון 9 פריה בון 7 אָה.
 עס ווערען אויך אונטעמען סטובילידער פון אונטער, ספעציעלע (קאנסט-כירורג).

ערשטע און איינציגע ארטאפעידישע הייל-אנשטאלט אין לאדן

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
 פון לעמבערן
Łódź, Wólczańska 10, front, parter,
 tel. 221-77.

הערצליכע דאנקה

הייערסט דיק איך אום פון הערצליכסטען דעק דעם ארטאפעידישע ספעציעלע
 הייל-אנשטאלט אין לאדן, וואונדערשאפט 10, פראנט, שווערסטע, שפערציעלע, שפערציעלע
 חילגעשטע פון פון דעפער-ברוך, העלבעס האט מיר פיל יאהרען צעהר שווערע שפערציעלע
 מערשאפט, און ערקלער דא מיט צווייטענעם, דאס א דאנק ה' ד. ה. האט מיט
 זען אויסגעצעהלעכע מערשאפט ווערן פיל געהאלפן און איך פיהר מיר ווער נום און
 שרעקלעכע, פון חילגעשטען און דאנק אונטער בעשענעם.

אברהם סאמעלנאָר, לאָדן.

ידיען אנטייל פון מאסענורייז פון סאאר-געביט

ידישע פאבריקען שליסען זיך. - אלארמירענדע ידיעות צום "דייך עקספרעס". - אפעל פון רב הפודל איז סאאר-געביט

ערשטע שריט פון דער נייער פראנצויזישער רעגירונג
 א פערבאם, וואס שטעלט קיינעם נישט צופרידן
 פ א ר י ז, 15 (ס. טעל.)
 דער פערבאם איינצוארדענען מאניפעסט
 טאציעס אדער דעמאנסטראציעס, האט נישט
 אויסגערופען קיין צופרידענהייט הן ביי די
 רעכטע און הן ביי די לינקע.

"וואר פון ארישער קאנפעקציע"
 יודישע סחורה ווערט קאנפסקירט און מ'גיס זיי אוועק
 ארישע קאנפעקציע אדערען

ב ע ר ל י ז, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
 די נאצישע קאנפעקציע אדערען-ארגאניזאציע
 האט איינגעפירט א וואך פון ארישער קאנ-
 פעקציע. אין משך פון דער וואך, איז פאליציי

יודען וועלען היינמאל נישט פערציכמען
 פון זייערע בירגערליכע רעכט
 ערקלערען פארשטעהער פון די עסטרייכישע יודישע ארגאניזאציעס

ו י ז, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
 דא איז פארגעקומען א גרויסע פערזאנלעכע
 אויף וועלכער ס'זענען געווען פערטרעטען פאר-
 שטעהער פון דער צינטישער ארגאניזאציע, פרע-
 זידיום פון דער קהלה, יודישער ראטמאן, אויף דער
 פערזאנלעכע איז ארומגעווען געווארען די לאגע
 פון די יודען אין עסטרייך.

אין דער אנטווערפענער רעזאלוציע ווערט גע-
 זאגט, אז די יודען אין עסטרייך וועלען קיינמאל
 נישט פערציכמען פון זייערע בירגערליכע רעכט,
 און וועלען פארשטעהער פון די עסטרייכישע יודישע ארגאניזאציעס

Dr. REICHER
 פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
 ספעציאליסט
 פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
 ספעקולע בערעאונגען און פסיכאנאליזען
 נאכמט אן פון 8-11 און פון 5-8 אונטער

שע סחורים ווערען שיקאנירט. די נאצישע ווענדען
 אן טראג-מיטלען.
 דער רב הפודל פראטעסטירט אין דעם
 אפעל זענען די שיקאנעס און טראג-אקטען גע-
 נאן יודען.
 פ א ר י ז, 15 (ס. טעל.)
 אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען
 פארלאמענט איז בעטראכט געווארען דער פאר-
 שטעהער פלעביציט אין סאאר-געביט. עס
 איז געפיהרט געווארען א ברייטע דיסקוסיע.
 פ א ר י ז, 15 (ס. טעל.)
 דער אויסער-מיניסטער לעוואל האט אויף
 דער היינטיגער זיצונג פון דער אויסער-קאמיסיע
 געהאלטען א געקספאזע וועגען פלעביציט אין
 סאאר-געביט.

ס א ר ב ר י ז, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
 דער רב הפודל פון סאאר-געביט האט
 פערעמטליכע א הארצייטענדען אפעל וועגען
 דער לאגע פון די יודען, דער באקאנט גענען
 יודען פארטראט זיך פון טאג צו טאג, די יודען

די הכנות צום פלעביציט
איז סאאר-געביט
 פלאנדענס רעגירונג וועגען בעריכט פאר דער פלעכער-ליגע

פ א ר י ז, 15 (ס. טעל.)
 היינט וועט מען איבערבעטען דעם פלעכער-
 ליגע-ראט די פארמולירטע פארשלאגען, וועלכע
 זענען אין דער פארם פון בעריכטען, וועגען
 פלעביציט אין סאאר-געביט.

טעאטער, ראומאישטי, ציגל-גאס 27
 דינסטאג, דעם 20טן טעג ד. ה. 9 אינוונט קומט פאר
א גרויסע הנחה - פארשטעלונג
"סערזשאנט גרישא"
 פון ארנאד צווייג. אין דער היינטיגער דער בעריהמטער יודיש-דייטשער שוישפילער
הורט קאמיש
 בילעטען פון 54 גר. שוין צו בעקומען אין דער באראקאו-ביבליאטעק.
 75 קאשטשוישקי 9, טעל. 191-50.

Dr. med. Niewiażki
 ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער
 און הייט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג
 פון מענער-שוועכע
אנדזשיעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
 נאכמט אן פון 8-11 און פון 5-9 און
 זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארמאגט
 בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER
 ספעציאליסט פאר הייט און ווענטרישע
 קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוויטא 8, טעל. 179-89
 נאכמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אונטער,
 זונטאג פון 11-2 מיטאג.
 פאר פרויען א ספעציאלער ווארטע-זאל.
 אונטערמיטלעמע - לעטשניצע-פרייען

Dr. med. Z. DATYNER
 אוראלאג
 ספעציאליסט פאר נירען, בלאז און אורין-
 קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
 נאכמט אן פון 2-3 און פון 6-8 און

Dr. med. JÓZEF GEISLER
 ספעציאליסט פאר
 ווענטרישע און הייט-קראנקהייטען
 (בלאזען-קראנקהייטען)
CEGIELNIANA 4, tel. 216-90
 נאכמט אן פון 9 ביי 2 און פון 5 ביי 9 אונטער
 פאר פרויען בעזונדערער ווארטע-זאל.

עכער דער מאשיין
 ווערען אנטווערפען אויסגענייען ביי
 ג. נאדמאן, שוויטעקס 8

Laboratorjum analiz lekarskich Hygiena
 איז טעטיג א גאנצען טאג.
 היי-ליכע-גאליטע-מא-
 קווארץ-לאמפען, סטריקס, דיאטעטישע און
 עלעקטרישע בעדער
נראנסקא 31A, טעל. 10, טעל. 192-64
 פארטעל. לעטשניצע-פרייען.

Dr. S. Kantor
 ספעציאליסט פאר הייט און ווענע-
 רישע קראנקהייטען (סיפיליס און
 טריפער), היילט מענער-שוועכע
 וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
 נאכמט אן פון 8-2 נאכמט, און פון 4-9
 און, זונטאג און יום-טוב פון 8-2 נאכמט
 פאר אונטערמיטלעמע - לעטשניצע-פרייען.

Dr. med. L. Liebeskindowa
 Chor. dzieci
 przeprowadziła się na ul.
Andrzeja 2, tel. 216-66
 przyjmuje od 3-5 popoł.

Dr. med. S. LIEBESKIND
 Akuszer-Ginekolog
 przeprowadził się na ul.
Andrzeja 2, tel. 216-66
 przyjmuje od 4-6.

Dr. med. J. Weller
 אנטיביוטיק קאמפאניע
GDANSKA 31, tel. 149-01.
 נאכמט אן פון 6-8 אונטער.

Hide Handzel
 ספעציאליסט פאר
 ספעקולע ווענע וואוינט יעצט
 סעקולארע ווענע וואוינט יעצט
Slonkiewicza 20, tel. 141-41.

עבערגישער אינקאסענט
 סאר א געזעלשאפטליכער אינסטיטוציע
 ווערט געזוכט.
 אפטרעטען אין אומניטראציע פאר H. H.
Dr. med. WIKTOR MILLER
 נאכמט פאר פיזיקאלישע טעראפיע
 (קארטיק, דיאטעטישע, עלעקטראטעראפיע)
Al. Kościuszki 13, tel. 146-11
 נאכמט אן פון 4-7 נאכמט.

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורעו (בוך-קראנקהייטען)
 ספעציאלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיינ מעטאדע
 העלפן רעדוקירן אונזער גארנאמיע און אפעראציעס
 פון אלע מינים בוך-קראנקהייטען (רופטורעו) אפילו די עלטסטע
 און געשטארקטע ביי מענער, פרויען און קינדער.
 דאס אראפלאזען זיך פון מאנען און
 טישעסעם בעזייטיגן איך דורך פערלענען ספע-
 ציעלע אינדיוידועלע צוגעפאסטע זיך-בענדאזשען.
 אויף אויסגעקריממע רוקען-ביין (הוי-
 קערס) ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען אויף ביינער-
 שווינדלונג און אלע אנדערע פעהלערן ארטא-
 פעדישע הייל-גומי-באנדאזשען אויף פלאטפוס.
 ספעציאלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס.
 גומי-זאקן לויט מאס. קיינסטליכע העלפן און מיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
 אויף
 לעמבערג
לאדז, פיראמאווילשא 9 (אלגינסקא)
 (פראנט פארטער), טעל. 177-09
 נאכמט פון לעדזער פאבריקס-באהנדיק
בעמער סונד: דאס ערשיינט פון די קראנקע אינווענדיגע נויט.
 צאהלרייכע דאמנאזאונגען און דאמ-בריה.
 (אין זערוש אויף סלאמאצקא 2 און 4 אייגענע הייזער)

Dr. N. Kajzer
 ספעציאליסט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקע.
 וואוינט יעצט אויף
 בזשעזשינער 24 (רוז מלינאוסקא)
 נאכמט אן פון 10-12 און פון 4-7 נ"מ
 לעטשניצע-פרייען.

Dr. med. J. SOŁOWIEJCZYK
 פיראמאווילשא 54
 פארטעל. אויף ארט.

Dr. med. Jakób Handzel
 ספעציאליסט אין ארטאפעדיע
 (קראנקהייטען פון ביינער און געלענקען)
 ארטעטיק
Slonkiewicza 20, tel. 141-41
 נאכמט אן פון 4-6 נאכמט.
Dr. med. Albert Gotlib
 אפשייערע און פרויען-קראנקהייטען
 פיעטריקאווער 26, טעל. 177-50
 נאכמט אן פון 4-6 נאכמטאג.

נחום גאלדמאן ביי מוסאריני בעטראכט אקטועלע יודישע פראגען

פראנצויזישער האנדעלס-

מיניסטער

פאהרס מיו מאססוע

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער האנדעלס-מיניסטער פאהרס מיו מאססוע וועט זיין קומענדיגער וואך זיין מאסקווע און און דער איינלאנג פון דער ראטע-רעוויזאן אין האט דעם ציל צו בעשטימען די יסודות פון האנדעלס-אפמאך צווישן פראנקרייך און ראסען-פעראנד.

אונגעשרייבליכע נויט צווישן דער דארפישער

בעפעלהערונג אין סריען

אנשטאט מיט בהמות אקערט מען די ערד מיט פרויען און קינדער

ירושלים (יט"א) פון א בעריכט פון בירום איז צו זעהן, אז די נויט צווישן דער מירישער לאנדווירטשאפטליכער בעפעלקערונג וואקסט פון חודש צו חודש. בעוונדערס גרויס איז די נויט אין חורן און עטליכע אנדערע קרייזען, אזוי ווערט צו. אגד, מיטגעטיילט, אז די פויטרים, וואס האבן צוליב דלות פערקויפט ווערען אקערי-בהמות ארבע ביי וועלכע זענען געפארגט פון הונגערי, בצארביי-טען איצט די ערד און דעם פרימיטיוועסטן שטיי-בער, בעמליך - איינשפאנענדיג אין די אקער-מכשירים פרויען און עלטערע קינדער ארבע זיך גא.

רוי. 15 (יט"א טעלעגראפיש) מוסאריני האט אויפגענומען נחום גאלדמאן. בעת דעם געשפרייך וואס האט געדויערט א העל-בע שעה זענען בעטרעכט געווארען אקטועלע פראגען. קיין איינצעלהייטען וועגען געשפרייך זענען נישט פערעפנטליכט געווארען.

עסטרייכישער האנצלער גע- פאהרען קיין רוים

רוי. 15 (ספ. טעל.)

דער עסטרייכישער האנצלער שושינג איז היינט געפאהרען קיין רוים.

האנפטיקערס די פראטאקאלען פון די „זקני ציו" איז ששעכטען

פאריז, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

די טשעכאסלאוואקישע רעוויזאן האט קאנ-סיסירט און פערבאטעט צו פערשפרייטען די פרא-טאקאלען פון די „זקני ציו".

די וואהלען צו די זעלבסט-פערוואלטונגען אין ליטע

רוי. 15 (ספ. טעל.)

פון קאוונע איז מען מודיע, אז ביי די וואהלען צו די זעלבסטפערוואלטונגען אין ליטע, האבען די מינדערהייטען פערלירען פון 41 אויף 38 פראצענט. אין קאוונע האבען יודען בעקומען נאר 5 פראצענט, פרייער האבען זיי געהאט 7 פראצענט.

נאכעל-פרייז פאר כעמיע

שטאט קאקא, 15 (ספ. טעל.)

דער נאכעל-פרייז פאר כעמיע איז'ן יאהר 1934 איז בעשטימט געווארען דעם אמעריקאנער געזעחטען לואיס יודיע.

שטאט פירא-בידזשאז ווערט געבויט אויף א נייעם פלאץ פאר 70 טויזענד פאמיליעס

טילען פון דער נייער שטאט, דער בארען פאר דער נייער שטאט ווערט שוין פארבערייטעט אין די ערשטע הייזער, וואס וועלען געבויט ווערען פון נייע פאבריקען.

א הייליג-קאמיטעט איז דענעמארק פאר יודישע איבערוואנדערער פון פוילען קיין פירא-בידזשאז

ווארשע, 15 (יט"א) די געזעלשאפט „אורא-יוד" טיילט מיט דער יט"א: די בעקאנטע אמעריקאנער „אי.קא.ר" סוועריי פרוי גיבט מערעס האט אויף דער צווייקרייזע קיין אמעריקא געוויילט א לענגערע צייט אין דענעמארק, וואו זי האט ענטוויקלט א ברייטע פראפעגאנדע פאר פירא-בידזשאז. לויט איהר איינציאטונג איז ענטשטאנען א ספעציעלער קאמי-טעט צו העלפען די יודישע איבערוואנדערער פון פוילען קיין פירא-בידזשאז א. ג. היפאאקאנט (הילף פאר יודישע האנדווערקער), דער דאזיגער קאמיטעט צוזאמען מיט'ן דענעמארקער „אי.קא.ר" האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו איבערוואנדערער פון פוילען.

ניי-יארק, פון איז מודיע פון בירא-בידזשאז, אז אין די פלענער פון דער סאויועטי-שער רעוויזאן איז דא א בעשלוס צו בויען בירא-בידזשאז אויפ'ן אויף א פראגרעסיווען און פלאנעסטיגען אופן. די פלענער פאר דעם נייעם בירא-בידזשאז זענען שוין אויסגעארבייט געווארען פון דעם בע-ריהמטען עקספערט האנס מיער, וועלכער האט געפלאנט די נייע סאויועטישע שטעט מאגניטא-גארק און כליבזיאנסק. די נייע שטעט וועט בע-בויט ווערען אויף יענער זייט פון דעם סייך בירע. געבונדענער איצטיגען בירא-בידזשאז. אין די פלענער שטאט וועט פערואנדעלט ווערען אין א פאבריקען-צענטר. די פלענער פאר דער נייער שטאט בירא-בידזשאז זענען פאר א געמינדע פון 70 טויזענד פאמיליעס מיט וואו-צענטערס און קליינע היי-זען, וואס וועלען יעדען ארבייטער געבען די מעג-ליכקייט צו העלפען א בהמה, האדערען הייזער. אויסגאנגס-ליינישע וועלען פערבינדען אלע

דייטשע האנדעלס-אונטער-האנדלונגען מיט פראנקרייך

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

די דייטשע רעוויזאן האט מודיע געווען דער פראנצויזישער רעוויזאן, אז זי איז מסכים צו פיהרען האנדעלס-אונטערהאנדלונגען אין פאריז דעם 19 נאוועמבער. די דייטשע דעלע-גאציע פאהרס ארויס קיין פאריז דעם 18 נא-וועמבער.

אונטערהאנדלונגען צווישן פוילישע און ענגלישע קויהלען-אינדוסטריעלער

ווארשע, 15 (ספ. טעל.)

היינט איז פערענדיגט געווארען די צווייטע מאפע פון די אונטערהאנדלונגען צווישן די פער-טריטער פון די ענגלישע און פוילישע קויהלען-אינדוסטריע, וועגען א פעקטעוויזאן בלונדע קויהלען-עקספארט.

אפגעלעגט דעם נאכעל-פרייז פאר פיזיק

שטאט קאקא, 15 (ספ. טעל.)

אויף דער היינטיגער זעצונג פון נאכעל-פרייז קאמיטעט איז בעשלאסען געווארען אפצו-לייגען אויף א יאהר דעם נאכעל-פרייז פאר פיזיק.

ד"ר שאכט פערזיכערט אז עס וועט נישט זיין מיו דעוואלוא-ציע פון דייטשען מארק

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

ד"ר שאכט האט היינט גערעדט אויף א פערואלונג פון דער נאצישער פרעסע אין קעלן אין האט פערזיכערט, אז עס קאן נישט זיין קיין רייד וועגען א דעוואלואציע פון דייטשען מארק.

בלויז פערלירען צייט וועגען ריבענטראפס בעזוך אין לאנדאן

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

וועגען ווייט פון דייטשען סליה ריבענטראפ אין לאנדאן, שרייבט „לע טראטען", דער רעווא-טאט פון דאזיגען ווייט, אז עס איז נישט אויסגעקלערט געווארען די סיטואציע און עס איז געווען בלויז א געווינהליכער פערלירט פון צייט.

א לופט-בריק איבערן שטילען אקטאז

ניי-יארק, 15 (ספ.) אין היינטיגען חודש וועט אמעריקאנער היראפלאנען-עסקאדער פלייען פון סאן-פראנציסקא צו די פיליפינען-אינזלען, פרי צו שאפען א לופט-בריק איבערן שטילען אס-ט

יודישע בעל-מלאכות מוזען אויסנוצען זייערע ערווארבענע רעכט

טויזענטער נישט-לעגאליזירטע יודישע האנדווערקער דראהט די געפאהר צו פערלירען דאס פרויט

הארשע (יט"א) דעם 31-סטען דעצעמבער. די אלע סך-הכל באה אין א פא-וואכען ארומ, זענען זיך דער לעצטער טערמין פון לעגאליזירען די האנדווערקער-ווארשטאטען און אויסנוצען דאס העקער-קארטען, און וועלכע מען וועט נישט טא-רען זיך פערזעלמען זעלבסטשטענדיג מיט מלאכה. איינס איצטיגען מאמענט מוזען דאס און דער פערשער רייגע קוועקען די יעניגע בעלי-מלאכה, וואס האבען פאר'ן יאהר 1927 געפיהרט זעלבסט-שטענדיג א ווארשטאט, ווארעם נאר מ'זיך 31-סטען דעצעמבער. די קענען זי געניסען פון די און פער-ווארבענע רעכט און דערלאנגען אויף האנדווער-קער-קארטען, אפילו ווען זיי בעווענען נישט קיין פאמענט פאר'ן יאהר 1927, אבער זי קענען צו-שטעלען אנדערע בעווייזען, אז זיי האבען און יע-נעם יאהר געפיהרט א ווארשטאט. באלד 31-סטען דעצעמבער. די וועלען די נישט-לעגאליזירטע האנד-ווערקער-ווארשטאטען געשלאסען ווערען, און וואס דאס געזעצט פאר דער יודישער מלאכה בכלל און פאר יעדען יודישען האנדווערקער פרט, און קלאר: דאס בערייט א פשוטע קאטאסטראפע.

רעפערענטאנץ-טעאטער „ראומאטאשט" 27 ציגלען-נאם 27 סעל. 112-25

גאנץ לאדז! קומט היינט, פרייטאג און מארנען, שבת אז דעם גראנדיעזען קהלת-פנים

פון דעם יודיש-דייטשען שוישפילער און רעזיסער פון בערלינער שטאט-טעאטער און לעמבערג-טעאטער

קורט האמיש

היינט, פרייטאג, 9.30 אונט און מארגן, שבת, 4.30 נאכמיטאג (צו ב'ריגע פרייזען) און 9.30 אונט

פייערליכע פרעמיערע! אין דער גרעסטער טעאטער-סענסאציע

סערוזשאנט גרישא

אין 19 בילדער פון ארנאלד צווייג, רעזשי און סיטו-רעלס: קורט האמיש. פעקטועלע אויסשטאטונג ספעצ. קאנסטרוקטיווע דעקאראציע פון דעם-מאלער קודעוויטש, סערוזשאנט גרישא" איז געשפילט געווארן 100-טער מאל אויף אלע אייראפעאישע צינעס

לעזט וואס די פרעסע שרייבט וועגען קורט האמיש אין „סערוזשאנט גרישא": „הענען דעם שול פון קאמפ'ן האט שלעפס אויף זיינע ברויטע פלעצעס די שווערע ראפע פון פערשענע נויט, קאן מען געדען נאר און סאנעלעסטיקען. הענען ווען שוילען קען פון אנטווי-בען א גאנצע ספודים, ס'דעמאנט ויך די גרעסטע יודישע אקטארען. העלבע זענען און קעמען העלבען יאהרהונקערס פרויסגעקומען אויף די העלע-בוינעס, ס'העט נישט זין קיין גוטא, אויב מיר העלען פערזיכען אונס צו זענען-בלויז און שוויקרויטען." (ד"ר י. שופער - יאניווי.)

... קורט האמיש איז א מערקווארדיג ערלויכער פאלענטומער שווישפילער. ער וועט נישט מייסן קיין וואס ער קענט, ער לאזט נישט און גאנץ קען קענען רופען, אויך האט זיך אפגעשטעלט למ, לויט זין אומזונדן, ער דערף זיך אנטומעלעכער און זיך שוויקען. אויך האט אבער מיר נישט פאר-געשטעלט אזוי הויכע נויט פון שווישפילערישען טערוויכקייט.

ער אנטווערשט אויך נישט מייסן קיין אויסגעלישען אופן פון ווען אויסלעבען זיך, ס'העט דעם פולען שווישפילערישען ערנסט געקומען ער צו. ששנות, העלבע און פערשטענליך, אפילו פאר א קליין קינד. (אלטער קאציאנט - פרייטאג.)

נייער פארקסב לאמ

ווען דיקטאטארס לאנגווייליגען זיך

(קלאנגען און אפאלאנגען)

פון לעא העניג

ווייליגען, וועלען זיך דאן, ביסלעכווייל, פערלענען דעם אינטערעס צו דער "שפיל", און די דיקטאטאר זעט נאך און ווערט פארלענען צוליב גרוי און לאנג הייליג ווערען, פונקט אז דער אלט-זמאנדישער פאר-לאמענטאריעס, פון וועלכען זיי זענען פטור געווארען, א דיקטאטאר און, להבדיל, זיי א פרימאדאנא, וואס אויסער דעם, וואס זי אליין לעבט ממש באן אפלוין און קען נישט לעבען און דער ביהמורליסט און רעקלאמע מוז זי נאך ווערען די גאלערע, דאס טעאטער, דאס זיך נישט לאנגווייליגען, און זי מוז צוריסווארען אלעמאל א אנדער שטופע א אדער חניבעל דעם פולם צו האלטען, זי וויבילדער-פערדער טערישע מאסען, וואלען זיך א אדער ליבהאפער נישט אויסקלויבען.

דער גרויסער פערדנארד שאה, וועלכער איז, ווי מען שמועסט אויך א גרויסער מיניסטער אויף רעקלא מע און ערפאלג, האט געהאט געזאגט, אז א שריי-בער, א זשורנאליסט, וואס וויל זיין א ערפאלג, מוז אלעמאל זעהען, מען זאל פון איהם רעדען.

דער "אמה" גילט נאך מער בלוגע אפצו-דינגערס, פילם סטארען, פאליטיקער און אל אחת כמה וכמה גילט עס בלוגע אונזערע דיקטאטארען, וועלכע זענען די סטארען פון אלע סטארען, וועלכע זענען דאס סאצע אויפערשטע פון שטייטער.

טא ווי נשע קענען זיי זיך און איהם לאזען לאנג ווייליגען?

ווער שמועסט, אז איראפע האט איצט נישט איין דיקטאטאר, נאר עטליכע, און איינער מוז - פונקט ווי נאך אמאל להבדיל פרימאדאנעס - דעם אנדערען איבערשרייען, וויסען די אלמעכטיגע דיקטאטארען אויך פון אייפערנאכט? עס קענט זיך אויפ'ן שכל אז נא.

ווייל מיר זעהן איצט ווי עס געהט אן א מיר סאטערנען צווישען די דיקטאטארען, וועלכע וועלען אייבער דעם צווייטען איבערשרייען מיט ד'ער מאכט גלאבן און מיט ד'ערע דריטע מעשים.

האלט מוסאליני א שטארקע, פאר-אראמען דע רעדע, צוליב וואס וועלכער האלט ארויסער מען מיט א פיל שטארקערע און שרעקעדיגערע רעדע, און דאס אייגענע פערקעהרט; און דאס איז געבע מיט די קלענערע דיקטאטארען און ערבי-דיקטאטארען.

קנאה סופרים מרבה חכמה, וואס מען, קנאה דיקטאטארען מרבה - וואס?

און ס'קען זיך, אז די בעסטע וועלט מלחמה וועט אויסברעכען ווען אונזערע דיקטאטארען וועלען זיך שוין צופיל צעהלען לאנגווייליגען, ווייל דיקטאטארען קענען נישט, און ס'ארען זיך נישט לאנגווייליגען.

עפעס אויסערצוהאלטען צוטרעטען... ווייל דיקטאטארען, אז זיי שוויגען צו לאנג, און עפעס נישט גלאבן, זייל דיקטאטארען סארען נישט און קענען זיך נישט לאנגווייליגען...

און אזוי מאכט זיך סאקע: נאך א פאר זאכען צוגעלאזען, שווער שוויגען, שטען זיי פלוצלינג צוריס מיט א שווערע באמפע - א רעדע וואס מאכט ציטערען די פינגער צויליידערע איראפע, צי סאקע פוועל ממש מיט עטליכע צוגעהאקטע קעפ פון געוועזענע מקורבים ארעדע סום פערערטער.

זייל דיקטאטארען קענען זיך נישט און ס'ארען זיך נישט לאנגווייליגען, זיי טארען עס נישט, זייל מיט ד'ער לאנגווייליגקייט קענען זיי נאך חלילה צושטעקען ווערען מלאגען חסידים און פערעהרער.

און אז די לעצטע וועלען זיך צוהיבען לאנג-ווייליגען?

אזען ווערען אונזערע אייגענע דיקטאטארס זיך, און בעזונדער אפער פאר פסיכאטארען!

אפער אין אונזער אייגענע טייליגען לער עזה, מעדע מיר זיך בעזונדערען מיט שטודיום און בעזונדערען פון אונזערע דיקטאטארס פון דער ווייסער.

און דער הילפט אייברוק וואס מיר אדער פשוטע מענשען האבען צוגעד פון די איראפעאישע דיקטאטארס אין: אז זיי קענען נישט און טארען זיך נישט לאנגווייליגען, און ווייל נישט ווי אזוי איהר, נאר איהר, זען עס געהען אונזע א פאר וואס פון א מוסאליני, צי פון א גרויסער און דער פרעסע אויף מיר אן צאמאנער פחד:

עפעס שוויגען זיי מיר צו לאנג, עפעס מוז זיך דאסען פאר ד'ערע דורד חדרים בריאפע, זיי מוזען

הערשעלע

די שעהנע הדם

(אדע)

אז די שעהנע הדם טרעט געוויס אין טיף; ס'קען די האפער אונזער אייב'ס וואסער ווייך; עפעס ווייך פערבארגען פונקט א מלאך גלייך. צינדט די זון צעפארט סדרה'ל פון הויך.

אז די שעהנע הדם זיינט זיך אויפ'ן פעלד; אונזער ברייטען קאשטאן פארן אייב' פערשעלעס; גלידער פריש צעצוכעט, צורה בלאנק צעקוועלט, שיינט די זון צעשמייכלעט גילדט אפ גארען וועלט.

אז די שעהנע הדם קעהר פון סובלען צוריק, זילבער אין די לאקען פערל אייב'ס בליק... גילט זיך אייב'ס טונקעל אין פערשעלעטע און מיר, צאנקט די זון און מערעט שאקענט שטיק פאר שטיק.

אז די שעהנע הדם ציינט אויס שוין און קלייד; פלעכט די צעפ פונאנדער לויז און וינד צעפערט פריש עטפלקעט איהר בא צו דעם פערשעלעטע גרייט, פלאמט די זון צעפלאקערט, צערטעלט בלוט און קוויט.

אנטיסעמיטיזם און פאשיזם

ווען זיי איינס און דאסעלבע?

פון ד"ר א. גינזבורג

לערנען פון אונזערע איבער-דאזיקאלען, די בעסטע ראיא אויך דעם און, וואס דער איינציגער פאשיזם איז, דער ווייל וועגנעסעט, פריי פון דעם צעטיטעמייטן, די יענע צווישען אונז, וואס זיך כען דוקא צו פערבינדען די האויגע צוויי פער-שיווע זאכען און מאכען פון זיי בייזען אייב'ס, האבען דערביי ווערען אייגענע פאשיזם-צעלען און פארטיי-צוועקען, אונזער טובה זענען זיי נישט אויסגען.

מיר האבט זיך, און די אימבעריאליסטישע פער-וויסנשאפט, אז דער פאשיזם און דער צעטיטעמייטן זענען איינע און דאס זעלבע, קען קיינע ברענע נישט בריינגען. דער קען נאכער בריינגען שאקען סיי פאר די ווארען און סיי פאר דעם קאמף געגען דעם פאשיזם, אזוי שנעל, ווי דער קאמף געגען דעם פאשיזם וועט צוגעגען בעטראכט צו ווערען אלס פאשיזם וואו, וועלען די יחוד זיך איינצושטעלען אלס שוואים אלע פאשיזען, אלע פאשיזען וועלען דאן ווערען צעטיטעמייטן, פון דער אנדערער זייט וועלען אלע צעטיטעמייטן, וואס זענען נאך נישט ווערען אלע צעטיטעמייטן, וואס זענען נאך נישט קיין פאשיזען פון דעם מין מענטש, דאס האט אפער-יא געטון דער דייטשער פאשיזם, דער אוי-גע-ר-פערער, נאציזם, דער היטלעריזם, דער היטלע-ריסטישער פאשיזם פיהרט א ספעציעלען קאמף גע-גען אונז אלס יחוד, און דורך דעם האט ער אויך אונז ארויסגעווארען א ספעציעלען קאמף געגען דעם היטלערישען פאשיזם, עס איז קלאר, אז אונז-סער די אמסטערדאם איז פשוט צוואומיין צו וועלען פערבליכען דעם דייטשען מיט דעם איינציג-ענישען פאשיזם בלוגע אונז יחוד, עס קען גא-קיינ פאשיזם נישט זיין, אז אויב געוויסע פונקטען קומען זיך די דאזיגע צוויי פאשיזען, דער דיי-טשער און דער אייטאליענישער, צוזאמען, אבער בלוגע אונז יחוד איז צווישען זיי פערבליכען א גרויסער חילוק, דעם פאשיזם מעגען מיר און דער פון מיר בעקעמפען אלס מענטשן, ווערענד דעם היטלעריזם מוזען מיר דערצו בעקעמפען אלס יחוד, דער פאשיזם און דער צעטיטעמייטן זענען נישט איינס און דאס זעלבע, ס'ארען די אלע פלאש-

און קליינער יוניגען פער מיט איהרע קליינע זי-דיגע מענשען, ער איז צו הויך, און ער האט קענען ווערען קליינערע און קליינערע, דערפון געהאט זיך, וואס ער גלויבט אלעמען און און קיי נעם נישט חושד, טרעפט טאקע גאנץ אפ, און ער פאלט צורין אין די הער פון אלעליי וויביל פערבארגען, וואס זוכען זיך צו גרויסען דורך איהם און דורך זיך גרויסען נאמען, ער קען פשוט קיינעם נישט אטראגען, וואס עס האט געפיהרט דערצו, און ער האט אויך זיינע עלטערע איהרען אפילו צוגעבונען סליחה אויף רבנות...

אפער בלוגע די טענה פון די הערען קאמף און דערפער, האבט זיך, מיר, און זיי זענען נישט איינגעזען געוועט.

זיכטיג און אפילו הייליג ווי דער קאמף גע-גען דעם פאשיזם ואל נישט זיין, טאר דער דאזיגער קאמף נישט געמאכט ווערען פאר א יודישע זאך, דער קאמף געגען פאשיזם איז א פיל ברייטערער.

ער איז א צאמלגעמיין מענטשליכער, דער פאשיזם, ווי א מלכה-פילאזאפיע, פיהרט נישט קיין ספעציעלען קאמף געגען יחוד, זיך קאמף איז געווענדעט געגען נישט-יודען פונקט אזוי ווי געגען יודען, דער פאשיזם וועט צו פער-ווענדען די מענטשליכע געוועלטיגע און א סטארע און דעם איינצולעבנס מענטשן און א האר, וואס דארף נישט און טאר נישט האפען קיין אייגענע מיר-בונג אדער אייגענע פערבליכען, דער פאשיזם וועט צו דערפיהרען און צו דערגרייכען די מענטש-ליכע פערבליכקייט, די סטארע איז אלץ, דער איי-געלבער איז גרויסער, דער קאמף געגען דעם פאר-שיום און דערפער, פיהרען פאר אלץ און מענה-

ווען דער איינער איינשטיין, - מען האט שוין צו איהם זייער טענה.

דאס מאל זענען מיט איהם נישט צופרידען הארען קאמף פון דער "אמפריקאנער נאציאנאל-לער סטודענטען ליגע" און טענה'דיג ד'רעפער, דער רעדאקטאר פון דעם "אמפריקאנער סטודענטען קאמף בליק".

עס האבענעלס זיך גאט זענען וואס: עס גיך פאנט זיך אין אמפריקא צו איינשטיינענדיגע גער-עלשטאפ, וואס וועט צו פונארטען די יודישע סטודענטען, וואס זענען ארויסגעטרעפן געווארען פון די דייטשע אונזערע זענען זיי וואלען קענען וויי-פער פארטווערען ווער שטודירען, האט די דאזיגע געוועלטיגע זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט פערשידענע אונזערע זענען און פערשידענע מיר-בונג, און צווישען די אייביגע אויך מיט דעם איר-נייערע פון וואס איטאליען, וועלכע האט אויסגעדיקט זיך וועלכע איינצונעמען א פער-שטימען צעהל היינטיגע סטודענטען.

זענען די דערימאנעט הערען, קאמף און דערפער, ווען דערמיט, זיי זענען אונזער פרידען, סיי מיט דער געוועלטיגע, וואס האט זיך געווענדעט צו דעם אונזערע זיי הסמכה מיט איינשטיינען, וואס האט געגען זיי הסמכה און זיך ברכה אויף דעם, ווער טענה איז, און דאס ווי אייטאליען איז א פאשיסטישע מדינה, דארטען דארטען דערפער קיין יודישע סטודענטען נישט און צווישן, מיר קענען נישט בעקעמפען דעם פאשיזם און דייטשלאנד און און דערפאלבער צייט זיך פערבינדען מיט דעם פאשיזם און אייטאליען, און ווער הויפט טענה.

געה אהר דא נישט פערטיידיגען איינשטיינען, ער קען אלץ פאשיזען זיין שטעלע און ער דארף קיינעם פערטיידיגען נישט.

די צורה מיט איינשטיינען, אויב מען קען עס דאסן ציהר, און, וואס ער איז צו פיל א וויביל-מענטש, ווערענדיג פערטייט און די הימלען און און די הויכע וויביל-פארבליכען, בעמקערט ער צאנקעט נאך נישט, וואס עס ס'און אויף אונז

די געשיכטע פון יודען אין לאדז

די וואוינגס-בעדינגונגען פון די לאדזער יודען אין אנהייב פון 19-טען יארהונדערט פון ד"ר פ. פרידמאן

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

אין 1821, האבען פון 58 יודישע פאמיליעס אין לאדז, 15 פאמיליעס, ד. ה. 26 פראצענט פון דער אלגעמינער צאהל געוואוינט אין אייגענע הייזער אין די רעשע 48 פאמיליעס און געדונגענע וואוינונגען.

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

די התחלה פון יודישען רעוויז

פון 1820, געפינען מיר נישט די מינדסטע שפיר, און דאס וואוינען פון יודען אין לאדז, אדער דער איינקויף פון אומגעווענליכקייטען א. ד. ה. גל, וואס האבען אונטערהאלטן אויף זיך זיך פאר שרייטען, און בערגעניגענען. העלסט-אנהייבליך האבען יודען זיך פריי בעקעטן, וואס ס'האט זיי געפאסט פון פערשענע צאפען שטילע זיך גאנץ באלט ארויס, און יודען האבען זיך בעקעטן אין אייגענע הייזער און די פערמאנירטע ערשע יודען אין די פריער-פאלגענדע פון שטעטלעך יודען דא פון געוואוינט אין מארק, אויף דער "פאריזשער-שט" (דייטש זעה 15, זייט)

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

האט די ערשטע יודען געגען יודען אין לאדז געפינען מיר שוין אין תחלה פון 18-טען יארהונדערט, געפינען מיר אבער אין די וואוינגס-בעדינגונגען פון פערמאנירטע אויף דער פארט גען: ווי אין וואס האפן די ערשטע יודען יודען געוואוינט? מען דארף הערבער זיך בערגעניגען מיט דער השערה, און די ערשטע יודען יודען האבען געוואוינט אין די קרעמערס, וועלכע די האפן פארמאנירט אין די שטעט און דערפאר ארום לאדז.

אין 1810 האבען פון 25 יודישע פאמיליעס, 11 געוואוינט אין די שכונות-דיגע דערפאר און 14 אין לאדז. פון דערוואגע 14 פאמיליעס, האבען 4 (אונגעפער, פילאליטיש, יודיער און ליינע-א-טש) געוואוינט אין אייגענע הייזער און די ארבע ריגע 10 - אין וואוינונגען, געדונגענע ביי לאדז-און וויכטיגלייט.

די נייע רעגירונג פון קאנגרעס-קעניגרייך האט זיך תיכף, באלד איהר ענטשטיין, פערמאנירטע-סירט מיר דער סטאטיסטיק פון יודען אין לאדז און אין א שריט פון 5. געווענליך 1816, האט די פערמאנירט, און נישט אלע איהר אייבער-געשעקט זיך צו געבונען יודען, וועגען זיך יודען אין לאדז. פונם ענטשער פון לאדזער מאניסטראט אויפן דער מאהטען פערלאנג, דערווייטען מיר זיך געבונען גען וואס איינצעלע יודען איבער די וואוינגס-בעדינגונגען געגען פון די וועלכע-דיגע 17 יודישע פאמיליעס אין לאדז. (די אויפשטעלונג פון מאניסטראט אין אגב, נישט קיין געווען ווייל די צאהל פון יודישע פאמיליעס אין לאדז איז זיכער געווען א גרעסערע, וואס למשל, זענען אין דער מאניסטראט-אוישעק לונג, דערווייטען געווארען צוועלכע בעמער, ווי פילאליטיש און העבער, וועגען וועלכערס עקוויס-טען אין לאדז צו יענער צייט, דערמאנען פרי-העריגע אקטען):

פון די 17 אונגעגעבענע אין דעם מאניסטראט אויסווייז, יודישע פאמיליעס, האבען 7 געוואוינט אין אייגענע הייזער, 9 אין געדונגענע וואוינונגען, ביי קרעמערס בעלי-בתים און אין פאמיליע - אין דעם קרעמערס, וועלכע האט געהערט צום

יודן היט א"ד פאר "אלגארע" באהן-ר"זעס!!

דער צעהלט פון א געליטענע פון י. אבערזשאנע

ס'גלע הייבט זיך ערשט אן אין זאראט גאס, דערס, וואס מיר האפען געהאט אין ווארשא: גלייך פון דער באהן, זענען מיר צוויי אויף דער סמאשע, צו דער דריטער זענען מיר צוויי אויף לאנג נישט געווען זיך. צו זיך וועט זיך עס פערטען, און זי זעט אונז דערעווען.

געקומען צו דער מהמע פרינגל, און זיך די האט אונז דערעווען, און זיך באלד צוועקענען: און חלילה, קיים מ'האט זי אגעמיינטערט. און וואס, מיט איהר, איז געווען דאס חלשען? איהר מיט פאר פרייז און פון ארץ-קלעבעניש, מיר זענען שוין געווען די עקסטע פארטיי: זי ווען מיר זענען צווייגעקומען, זענען שוין געווען ביים טיש: די מהמע געווען מיט'ן מאן פון לאדז, דער פערטער צדוק מיר צוויי טעלער פון סמאשע שאה, דעם פעטערס א פרויע-מיט'ן ווייב און א זון פון פערטערס און אנהערע שלעך, דער פערטער האט אלעמען געגעבען פלוס-עליכע און דער מהמען האט געפלאמט דאס פנים פון ארץ-קלעבעניש. האב איהר דאך געזעהן, צו איהר בין דא פילאס צווייגעקומען, צו איהר בין דא צוויי און זי ווען איהר דער פיהר, האב איהר געווען מירן אשה און צוויי אויף דער ברייטער מילע צו מירן ווייבס קינדער, ברייטע הענע.

ס'גלע הייבט זיך ערשט אן אין זאראט גאס, דערס, וואס מיר האפען געהאט אין ווארשא: גלייך פון דער באהן, זענען מיר צוויי אויף דער סמאשע, צו דער דריטער זענען מיר צוויי אויף לאנג נישט געווען זיך. צו זיך וועט זיך עס פערטען, און זי זעט אונז דערעווען.

געקומען צו דער מהמע פרינגל, און זיך די האט אונז דערעווען, און זיך באלד צוועקענען: און חלילה, קיים מ'האט זי אגעמיינטערט. און וואס, מיט איהר, איז געווען דאס חלשען? איהר מיט פאר פרייז און פון ארץ-קלעבעניש, מיר זענען שוין געווען די עקסטע פארטיי: זי ווען מיר זענען צווייגעקומען, זענען שוין געווען ביים טיש: די מהמע געווען מיט'ן מאן פון לאדז, דער פערטער צדוק מיר צוויי טעלער פון סמאשע שאה, דעם פעטערס א פרויע-מיט'ן ווייב און א זון פון פערטערס און אנהערע שלעך, דער פערטער האט אלעמען געגעבען פלוס-עליכע און דער מהמען האט געפלאמט דאס פנים פון ארץ-קלעבעניש. האב איהר דאך געזעהן, צו איהר בין דא פילאס צווייגעקומען, צו איהר בין דא צוויי און זי ווען איהר דער פיהר, האב איהר געווען מירן אשה און צוויי אויף דער ברייטער מילע צו מירן ווייבס קינדער, ברייטע הענע.

די וואוינגס-בעדינגונגען פון די לאדזער יודען אין אנהייב פון 19-טען יארהונדערט פון ד"ר פ. פרידמאן

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

די וואוינגס-בעדינגונגען פון די לאדזער יודען אין אנהייב פון 19-טען יארהונדערט פון ד"ר פ. פרידמאן

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

ס'גלע הייבט זיך ערשט אן אין זאראט גאס, דערס, וואס מיר האפען געהאט אין ווארשא: גלייך פון דער באהן, זענען מיר צוויי אויף דער סמאשע, צו דער דריטער זענען מיר צוויי אויף לאנג נישט געווען זיך. צו זיך וועט זיך עס פערטען, און זי זעט אונז דערעווען.

געקומען צו דער מהמע פרינגל, און זיך די האט אונז דערעווען, און זיך באלד צוועקענען: און חלילה, קיים מ'האט זי אגעמיינטערט. און וואס, מיט איהר, איז געווען דאס חלשען? איהר מיט פאר פרייז און פון ארץ-קלעבעניש, מיר זענען שוין געווען די עקסטע פארטיי: זי ווען מיר זענען צווייגעקומען, זענען שוין געווען ביים טיש: די מהמע געווען מיט'ן מאן פון לאדז, דער פערטער צדוק מיר צוויי טעלער פון סמאשע שאה, דעם פעטערס א פרויע-מיט'ן ווייב און א זון פון פערטערס און אנהערע שלעך, דער פערטער האט אלעמען געגעבען פלוס-עליכע און דער מהמען האט געפלאמט דאס פנים פון ארץ-קלעבעניש. האב איהר דאך געזעהן, צו איהר בין דא פילאס צווייגעקומען, צו איהר בין דא צוויי און זי ווען איהר דער פיהר, האב איהר געווען מירן אשה און צוויי אויף דער ברייטער מילע צו מירן ווייבס קינדער, ברייטע הענע.

ס'גלע הייבט זיך ערשט אן אין זאראט גאס, דערס, וואס מיר האפען געהאט אין ווארשא: גלייך פון דער באהן, זענען מיר צוויי אויף דער סמאשע, צו דער דריטער זענען מיר צוויי אויף לאנג נישט געווען זיך. צו זיך וועט זיך עס פערטען, און זי זעט אונז דערעווען.

געקומען צו דער מהמע פרינגל, און זיך די האט אונז דערעווען, און זיך באלד צוועקענען: און חלילה, קיים מ'האט זי אגעמיינטערט. און וואס, מיט איהר, איז געווען דאס חלשען? איהר מיט פאר פרייז און פון ארץ-קלעבעניש, מיר זענען שוין געווען די עקסטע פארטיי: זי ווען מיר זענען צווייגעקומען, זענען שוין געווען ביים טיש: די מהמע געווען מיט'ן מאן פון לאדז, דער פערטער צדוק מיר צוויי טעלער פון סמאשע שאה, דעם פעטערס א פרויע-מיט'ן ווייב און א זון פון פערטערס און אנהערע שלעך, דער פערטער האט אלעמען געגעבען פלוס-עליכע און דער מהמען האט געפלאמט דאס פנים פון ארץ-קלעבעניש. האב איהר דאך געזעהן, צו איהר בין דא פילאס צווייגעקומען, צו איהר בין דא צוויי און זי ווען איהר דער פיהר, האב איהר געווען מירן אשה און צוויי אויף דער ברייטער מילע צו מירן ווייבס קינדער, ברייטע הענע.

די וואוינגס-בעדינגונגען פון די לאדזער יודען אין אנהייב פון 19-טען יארהונדערט פון ד"ר פ. פרידמאן

צ'מערן און איינצעלע קראמען (צוויי קרעמערס, 1 העדלעך פון הארצעל-סחור'ה און 1 קרושער) 1 פאמיליע האט פערמאנירט אין צ'מער און אין קאמער (א קרעמער) אין 2 פאמיליעס (א שניידער און א שטר'ה) - צו איינצעלע צ'מערן.

די מיר זעהן, אלס האפן סיי די פערמאגער ליכטע מעשען, סיי די וועלכע האפן פערמאגער א העכערע געווענליכע שטילונג פערמאנירט, העכסטענס אין צוויי צ'מערען. בכלל קען מען בער טראכטען וועס ארט וואוינען פון יודען צו יענער צייט אין לאדז. פאר זעהר א פערמאנירטע.

איז מאסקווע

א קאפיטעל פון ראמאן און פערדער
פון וויינישער סלאוואנישע
איז ראטענפערבאנד

פון פריז הירשביין

ביילקע האט אַנגעקוקט לובען און איז רויט געווארען. ווען לובען האָט דערמאָנט די רעוואָלוציע - האָט עס פאַר בייילקע'ן געקלונגען גארנישט נאָר טרייליק; אַהער האָט אַויסגעווינדען אַז לאַנגע פּערזאָנאַל דיגט און זיך אַהער צו געפּוילן; מיט גאַנצן נעמט די אַרץ זיך אַלץ וואָס זי טוט כדי מען זאל זי אַפּטוילען פּון די ברוצערס.

וואָס וויל די רעוואָלוציע פאַר די ברוצער קינדער? - האָט בייילקע געפּרעכט.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאָויבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַויס נאָך דער.

אַנטקעגען און מיט פּולער אַהרױס אַויסגענומען די דעקלעטען, וואָס קומען פּון מאַסקווע, דעם סערף, און דאַמער האָט לאַנגע אַנגענומען פאַר אַהרץ זיין.

כּען פּאַן פּעסערע צייטען. לאַנגע האָט געפּרעכט, און פּאַן מאַסקווע קומט אַרױך דער אַומרױנגער גייסט דער סטאַט-גייסט, וואָס רוקערט אַרױף דעם יונגען יידישען אַיבערױבערער. וויפּיל מאל האָט פּערע דערמאָנט מאַסקווע מיט אַזאַ בענקעניש און די אַרץ גען! מאַסקווע די שטאָט, וואָס מוּט סאַױאַליזם...

אַ סך מאל האָט זי געלױבט, אַז פּערע וועט סוף כּל סוף אַ פּאַך פּון מיט דער האַנט אַרױף די יונגען יידישע דערפּער, וואָס וואַקסן און קרימער סטעף, און אַרױף אַזאַ וואָס מען, בלייבט סאַױאַליזם!...

די צייט איז געקומען ווען לאַנגע האָט גע-דאַרפט אַױסשלאָסן - נישט אַזוי צייטען שטאַט און דאַרף, צייטען מאַמערער און פאַרױף - די צייט איז געקומען, לאַנגע זאל קלאַר פּעריפּען דעם הילף צייטען און מענטש; ווער עס איז דער אַמאָרער ברוצער ביי דער נױער צייט; ווער עס שטעלט קעגנער צו די פּערלאַנגען פּון די רױע אַרױסגע- יאָלצער - יאָ לאַנגע האָט געוואַלט אַנקוקען נאַנט אל-פּנים דעם שטאַט-מענטש, און וועמען נאָמען מען איז שוין צוויי סוף-ווערען געקומען צו אַהרץ אין דאַרף, נעמען אַ גרויסען טייל פּון ברויט, וואָס זי האָט ביי מאַמערער פּעריפּען. און ווען עס האָט זיך געגרייט דער גרויסער יוֹסטיב, אַז נאַמען צו געבען דעם דאַרף, וואָס זי האָט געוואַלט צו לױגען דעם ערשטען ווינקעלשטיין און וואָס זי האָט פּעראַרבעט אַיבאַױען דעם מאַמערער אַהרױס-געיפערען; וואָס זי וועט פּעראַרבעט און געפּרעכט פּון דער רעוואָלוציע אַהרץ אַיבאַױען און שטאַפּען אַן אַקט פּון אַ גרויסער פּעריפּען-ענטפּערט שטעף פּונקט דעמאַלט האָט ממש אַ שטורם פּון אַרץ זי אַיבאַױען אַרױסגעוויסן און געטראַגן קיין מאַסקווע. אַהרץ סאַטע האָט מיט גרויסן צופּרידנעקייט צוגעקוקט זי לאַנגע אַזאַ אַױסגעוועקט מיט מאַמערער, קלייבט זיך און וועג אַרױף. מיט בערען האָט זי נישט געפּרעכט; מיט יוֹסטיב אַרױף נישט, ביינאַכט און זי אַוועק; פּונקט ווי די האָט בייילקע'ן דערך נאַכט אַפּאַל געפּוילט צום באַטן - אַזוי האָט וואָרען ברוצער לאַנגע'ן דער נאַכט געפּוילט, נאָר אַנצערש און געווען די נסיעה.

עצ האט זיך גאר אינגענען אונגעקווארטן? - ער קומט אפאל שלאפען צו מיר... וואס שמויכלעס!

אך ייס, אז די האסט איהם נאך ליב.

גיי, אך האב איהם נישט ליב; דא איז ליבע נישט קיין גרויסער ליסטוב, א מצא ויל געבען א פריי - האט ער זי.

אויף אויסצושלאפען זיך...

אויף אויף אויסצושלאפען זיך.

און אז די פרוז ויל האפען א מצא אויף אויסצושלאפען זיך?

קריגט זי אויף; נישט קיין גרויסע דאנה טאמער קלעפט זיך וועקעס צו מען געהט און שפיטאל און מען טרייבט עס ארויס פון זיך.

לאנען איז דורכגעלאפען א פארשטעלע דורכ פלייצע, די האט געהערט בייילקע'ס רייד און האט נישט געקענט גליבען, אז דאז רעדט אהר פער-הלומטע שוועטער, וואס האט קיינמאל קיין לעבער דיגען שמויכלע נישט געטראגען אויף די ליפען; אבער דאס האט זי האט נאר וואס געהערט, סאקע דערפאר וויל אהר פער-הלומטע שוועטער רעדט איצטער צו אהר - האט עס לאנען פלוצלינג אפדערגעשטעלט זי פאר אן באטאייט, א סינסטערער סיפער אפריס.

דאס איז רעוואלוציע, בייילקע?

אויף; פאר דער רעוואלוציע האט א מידעל זיך נישט געקענט אזוי אויפפיהרען.

די געפעהלט עס?

אידיא, און איצטער בעסער, ווי עס איז אפאל געווען.

צווייט דעם האט געוואלט קומען די רעוואלוציע?

נישט צוליב דעם אליין.

זייסט, בייילקע, אז ליפע צווישען נאך און ארץ בעדארף זיין הייליק, וויל דערך ליבע קריגט מען איהן א פערזאנע צו אפאל, וואס מען טוט...

עצ האט זיך גאר אינגענען אונגעקווארטן? - ער קומט אפאל שלאפען צו מיר... וואס שמויכלעס!

אך ייס, אז די האסט איהם נאך ליב.

גיי, אך האב איהם נישט ליב; דא איז ליבע נישט קיין גרויסער ליסטוב, א מצא ויל געבען א פריי - האט ער זי.

אויף אויסצושלאפען זיך...

אויף אויף אויסצושלאפען זיך.

און אז די פרוז ויל האפען א מצא אויף אויסצושלאפען זיך?

קריגט זי אויף; נישט קיין גרויסע דאנה טאמער קלעפט זיך וועקעס צו מען געהט און שפיטאל און מען טרייבט עס ארויס פון זיך.

און אויב ער וועט איהר אפזאגען?

ביילקע האט אַנגעקוקט לובען און איז רויט געווארען. ווען לובען האָט דערמאָנט די רעוואָלוציע - האָט עס פאַר בייילקע'ן געקלונגען גארנישט נאָר טרייליק; אַהער האָט אַויסגעווינדען אַז לאַנגע פּערזאָנאַל דיגט און זיך אַהער צו געפּוילן; מיט גאַנצן נעמט די אַרץ זיך אַלץ וואָס זי טוט כדי מען זאל זי אַפּטוילען פּון די ברוצערס.

וואָס וויל די רעוואָלוציע פאַר די ברוצער קינדער? - האָט בייילקע געפּרעכט.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

אַנטקעגען און מיט פּולער אַהרױס אַויסגענומען די דעקלעטען, וואָס קומען פּון מאַסקווע, דעם סערף, און דאַמער האָט לאַנגע אַנגענומען פאַר אַהרץ זיין.

כּען פּאַן פּעסערע צייטען. לאַנגע האָט געפּרעכט, און פּאַן מאַסקווע קומט אַרױך דער אַומרױנגער גייסט דער סטאַט-גייסט, וואָס רוקערט אַרױף דעם יונגען יידישען אַיבערױבערער. וויפּיל מאל האָט פּערע דערמאָנט מאַסקווע מיט אַזאַ בענקעניש און די אַרץ גען! מאַסקווע די שטאָט, וואָס מוּט סאַױאַליזם...

אַ סך מאל האָט זי געלױבט, אַז פּערע וועט סוף כּל סוף אַ פּאַך פּון מיט דער האַנט אַרױף די יונגען יידישע דערפּער, וואָס וואַקסן און קרימער סטעף, און אַרױף אַזאַ וואָס מען, בלייבט סאַױאַליזם!...

די צייט איז געקומען ווען לאַנגע האָט גע-דאַרפט אַױסשלאָסן - נישט אַזוי צייטען שטאַט און דאַרף, צייטען מאַמערער און פאַרױף - די צייט איז געקומען, לאַנגע זאל קלאַר פּעריפּען דעם הילף צייטען און מענטש; ווער עס איז דער אַמאָרער ברוצער ביי דער נױער צייט; ווער עס שטעלט קעגנער צו די פּערלאַנגען פּון די רױע אַרױסגע- יאָלצער - יאָ לאַנגע האָט געוואַלט אַנקוקען נאַנט אל-פּנים דעם שטאַט-מענטש, און וועמען נאַמען מען איז שוין צוויי סוף-ווערען געקומען צו אַהרץ אין דאַרף, נעמען אַ גרויסען טייל פּון ברויט, וואָס זי האָט ביי מאַמערער פּעריפּען. און ווען עס האָט זיך געגרייט דער גרויסער יוֹסטיב, אַז נאַמען צו געבען דעם דאַרף, וואָס זי האָט געוואַלט צו לױגען דעם ערשטען ווינקעלשטיין און וואָס זי האָט פּעראַרבעט אַיבאַױען דעם מאַמערער אַהרױס-געיפערען; וואָס זי וועט פּעראַרבעט און געפּרעכט פּון דער רעוואָלוציע אַהרץ אַיבאַױען און שטאַפּען אַן אַקט פּון אַ גרויסער פּעריפּען-ענטפּערט שטעף פּונקט דעמאַלט האָט ממש אַ שטורם פּון אַרץ זי אַיבאַױען אַרױסגעוויסן און געטראַגן קיין מאַסקווע. אַהרץ סאַטע האָט מיט גרויסן צופּרידנעקייט צוגעקוקט זי לאַנגע אַזאַ אַױסגעוועקט מיט מאַמערער, קלייבט זיך און וועג אַרױף. מיט בערען האָט זי נישט געפּרעכט; מיט יוֹסטיב אַרױף נישט, ביינאַכט און זי אַוועק; פּונקט ווי די האָט בייילקע'ן דערך נאַכט אַפּאַל געפּוילט צום באַטן - אַזוי האָט וואָרען ברוצער לאַנגע'ן דער נאַכט געפּוילט, נאָר אַנצערש און געווען די נסיעה.

ביילקע האט אַנגעקוקט לובען און איז רויט געווארען. ווען לובען האָט דערמאָנט די רעוואָלוציע - האָט עס פאַר בייילקע'ן געקלונגען גארנישט נאָר טרייליק; אַהער האָט אַױסגעווינדען אַז לאַנגע פּערזאָנאַל דיגט און זיך אַהער צו געפּוילן; מיט גאַנצן נעמט די אַרץ זיך אַלץ וואָס זי טוט כדי מען זאל זי אַפּטוילען פּון די ברוצערס.

אימפאטעניז ביי מענער

צום 50 יערהריגען יובל פון קור-ארט קריניץ

פון ד"ר מער. ה. רוזשאנער

עס ווען אבער פעהרן נאך אַנדער צאָל-רייכע אָנגעשטאָלטע האַלב-קראַנקע, האַלב-עוואַנדע פאַר וועלכע קריניץ איז אַנאַמאָרע דערפּוילערען פּון דערפּע אַמאָרע אַרױסגעבליהענע, דאַס איז שוין נישט אַזוי וויסטיג, פיניען, דאַס ווען די געשלעכט לייך (סעקסועל) אָנגעשטאַרט; ווער קראַנקהייט איז אַימפּאַטעניז ביי מענער, ווי דערמאָנט ווען עס זעהר אַפּט נישט מעהר ווי אַיינגעבליהענע קראַנק-הייטען; אַבער דורך אַיינבליהען אַ קרענק און שוין אַוויך נישט קיין אַנאַמאַל ערשייננג.

אויף קיין געפּיט און דער מעריציו ווערען נישט געמאַכט אַזוי פּיל פּעהלערען, און אַפּילו שווערע פּעריאָדען ווי אויף דעם האַרצן, עס איז אויך קיין אַמאָרע נישט; אָנגאָיז און אַיבער ליכע סעקסועלע לאַנגעווערנע אָבסטינענץ ווי אויך געזיכטע ווענערעטע קראַנקהייטען, נישט קיין זאַסערע דע פאַרשטערקן אַ צו אַייננעמיטען דינען די געזעצער צענדל פּון באַליב - דאַס אַלץ קאָן שליסליך דער פּוילען צו דעם אַז דעם אַױסגעטען מענשינעם, די סעקסועלע ספּעציע זאל אויפּהערען געזעצט צו פּאַנאָנאָריע, וועלכע ספּעציעלע געזעצט ווי אויף די בעהאַנדלונג פּון וויין און שטאַרען אַױסצווינדלען זי פּאַן און אַכט בעקערען די ספּוילן, דעם אַלקעהאָלישע צור-שטאַנד פּון קראַנקען, זיין אַימפּאַטעניז מעדיקאַמען-

ביילקע האט אַנגעקוקט לובען און איז רויט געווארען. ווען לובען האָט דערמאָנט די רעוואָלוציע - האָט עס פאַר בייילקע'ן געקלונגען גארנישט נאָר טרייליק; אַהער האָט אַױסגעווינדען אַז לאַנגע פּערזאָנאַל דיגט און זיך אַהער צו געפּוילן; מיט גאַנצן נעמט די אַרץ זיך אַלץ וואָס זי טוט כדי מען זאל זי אַפּטוילען פּון די ברוצערס.

וואָס וויל די רעוואָלוציע פאַר די ברוצער קינדער? - האָט בייילקע געפּרעכט.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

ביילקע האט אַנגעקוקט לובען און איז רויט געווארען. ווען לובען האָט דערמאָנט די רעוואָלוציע - האָט עס פאַר בייילקע'ן געקלונגען גארנישט נאָר טרייליק; אַהער האָט אַױסגעווינדען אַז לאַנגע פּערזאָנאַל דיגט און זיך אַהער צו געפּוילן; מיט גאַנצן נעמט די אַרץ זיך אַלץ וואָס זי טוט כדי מען זאל זי אַפּטוילען פּון די ברוצערס.

וואָס וויל די רעוואָלוציע פאַר די ברוצער קינדער? - האָט בייילקע געפּרעכט.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

די רעוואָלוציע האָט אַרױס געגעבן אַ גאַנצע גענדיקט אַרױסגעױסען אַ געוויסער לעבן; דאַס האָט די ברוצער אַין קריס, און גוט גענוג.

פאַרוואָס וועט נישט טאָלענען אַז אַן אַסאָקווע אויב מיר וועלען דאָס אַלע אַיבאַױבן? - אַרץ פּער-שטעק, לאַנגע ווען די וואַלט דאַרפֿן קינען נישט האַנדל!

אַהרױס האָב איר דאָרט אַיבאַױען. - האָט לאַנגע געמיינט געענטפּערט. - די האָט דאַרפֿן אַרץ אַיבאַױען, וואָס געהט אַױס נאָך דער.

פערשטאפונג, ברוגנט דער נעבליך פון נאטורליכן ביסקר
היסטור

Franciszka Józefa

ארעסטירט א פרויען-הענדלערין

(א) פאליציי האט ארעסטירט א געוויסע
מאריע שימאנסקא, וועלכע האט א צייט לענג געפירט
אונלעגעלע סאנד-הייולעך ביי זיך אין די וואך-
נאנען - צושרט אויף פעטריקאווער 67 און
דערנאך אויף ליפאווע 38.

אינסערווענץ פונ'ם ארבייטס-
אינספקטאר אין בעלכאסאוו

(2) עהערנעכטן האט דער לאדווע
ארבייטס-אינספקטאר, ה' וורובלעווסקי אינטער-
ווענירט ביי די בעלכאסאווער טעקסטיל-פאבריקא-
טען וועגען דעם, וואס זיי האבען רעדוצירט די
פרייען פון געוויסע זיערע אויסארבייטונגען, פון
וועלכע עס זענען אפהענגיג די ארבייטער-לוינען.
די פאבריקאנטען זענען איינגענומען אויפ'ן
צוריקשטעלן די פריהערדיגע פרייען.

ליקווידירט אנאייטאליענישער
שטרייך

(2) נאך אנאייטערוענץ פון זיידן-ארביי-
טער-פעראוי, איז ענדגילטיג ליקווידירט געווארען
דער איטאליענישער שטרייך אין דער פאבריק
פון דער פירמע „אדאלף פוקס“ (שווריק 5),
וואס האט געדויערט צוויי וואךען.

דערשינען א פאמעע

פון א לאדווער יונגען ריכטער
ווי מיר האבען שוין געמאלדען איז לעצ-
טענס דערשינען א גרויסע פאמעע אין פערווען פון
דעם לאדווער יונגען יודישן ריכטער, יחמאל
נייער, א. נ. פון יענער זייט מענטש.
דאס ווערק האט ארויסגערופען אינטערעס
אין די הינט ליטעראטור-קריטיקער-פרייען.

Telefon

123-33

Prywatne

Pogotowie Lekarskie

czynne w dzie i w noc

Legjonów 6 (Zielona)

Dr. H. Rakowski

אינטערליכע כראנקהייטען
צוריקגעעהרט

האט זיך איבערגעצויגען פון ווארשאווע 8
אויף פראזאווא 5, טעל. 137-84

געפונען א צושינטענעם פון א צוג

(2) אויף דער באהן-ליניע צווישן אדעס-
מארוועק און לאדו האט מען געפונען אויף די
שינעס' א צושינטענעם פון א צוג, אנאומבעקאנטן
85-יעהריגען מאנספערווין.
מען האט ביי איהם קיין שום דאקומענטען
נישט געפונען.

טעאטער
"פילהארמאניע"
נארוסאוויטשא 20, טעל. 218-84

צו וואס זיין פרייליך
זיין טרויערליג, און דו קאנטס 3 שעה לעבען און איבעררייט
און דו קאנטס 5 צענטען אין דיינע ווארגען?

לעצטע פארשטעלונגען!

אונער-פרייען פון 60 גר. 2 זל.

שבת, 4 נאכמיטאג : אלע פלעצער | זל. הינדער
זונטאג, 12 פריה : אין פארטער | זל. פריי

יידישע באנדע

מיט די טרייליכע, באנדיטען: (5, 4, 3, 2)

חנה גראספערג | לילי ליליאנא | מארווינאראפערל

דוד לעדערמאן | לעא? ליבגאלד | העומא פעניגשטיין

זישע האץ | אייזיה ראטמאן

היינט פרייטאג, 9 אונט, מארגען שבת, 4 נאכמ. און 9 אונט
צום לעצטען מאל! - צום לעצטען מאל!

זאל רעבן עמר!

גרויסער לאד, זינג און טאנץ-פראגראם!

באזארגט איך בעצייטענס מיט ביזנעסן אויף זונטאג, ד. 18-טען 12 פריה
צו דער גרויסער פריהמארגען-פארשטעלונג פאר ארבייטער אין
אינטעליגענץ. - אלע פלעצער אין פארטער 1 זל.

זאל רעבן עמר!!!

קאנפערענס: ה. פעניגשטיין,
דעקאראציעס: א. הענדלער,
בילדען אין פילהארמאניע-קאסע.

דיריגענט: ד. ביינעלמאן,
אינספיע: ר. מאראלואו,
זימ. ב. גאדיק.

דער טראמוווי "A"

קורסירט פון נעכטען און פון 3 ביי 8
נאכמיטאג

(2) לויט ווי עס אינגאנצן איז
טראמוווי-דירעקציע, איז אין שייכות מיט דער
פערשטארקטער נאכמיטאג-דיגען טראמוווי-
טראנס-פלאץ, און אין צוזאמענהאנג מיט'ן לעצ-
טענס איינגעפיהרטען נייעם פארה-פלאץ, וואס
האט איינגעשטעלט א 12-מינוטיגע הסקה צווישן
איינעם און דעם צווייטען קורס פון א טראמוווי-
ליניע - איז בעשלעטען געווארען צו לאזען אין
גאנצ די ליניע "A" אויך בייטאג.
דער טראמוווי "A" וועט קורסירען פון
3 בייטאג ביי 8 אונט, יעדע 12 מינוט, אויפ'ן
סח: בצלוטער מארק - ריימאנט פלאץ.
די אינוואציע איז שוין איינגעפיהרט גע-
ווארען פון נעכטען אן.

פאר'ן פיהרען און בענוצען זיך
מיט „פריוואט-פאסט"

(2) נעכטען איז געמשפט געווארען א גע-
וויסער דור ווייספארד, וועלכער איז אויפ'ן יסוד
פון א מעלדונג פון דער פאסט, אונטערלעגט גע-
ווארען אין אויספיהרען פאסט-פונקציעס. ד. ה. אין
אריבערפיהרען אויף איינענער רעכנונג פלקעך
אין קארעספאנדענץ פון טאמאסאו קיין לאדו און
צוריק.

ער איז ארמיניסטראטיוו בעסטראפט געווא-
רען אויף צו בעצאלען 200 זאלטעס.

אויך א געוויסער מאפיאש האזענבלום, וואס
האט זיך בענוצט מיט דער „פריוואט-פאסט", איז
פערמשפט געווארען צו בעצאלען 50 זאלטעס.

הלאנג-קינג
"MIRAZ"
11 ליטמאפאר (קאנסטאנט), 16
היינט און פארטן טעג!
אינציגער פאנוועיטער פילם, וואס
ווערט גערעדט און געזונגען
יודיש און שויצעלש אפ דאס לעבען
פון די יודען אין ראסטן-פערבאנד א. ג.
דער צוריקהער
פון
נאטאן בעקער
אין דער הייב-ראל: דער געניאלער
מיכאעלס
אינסעציענער אקטיאן פון ראסטן-
פערבאנד.

מלבנט וועל איה דין פרעגען וועלען ענטפער, אויב
וועלט זאך דעמאלט בלייבען ביי זיין בעשלוס, וועל
אין זעהן, וועלט מיר, אויף מיין ווארט נישט דאר-
מען ארויסווארפען פון דאפען מיט פאליציער, איה
וועל אליין פונדאגען אוועקגיין.
ראלף איז געווען רעזיג און געלאזען דעם
רויף פון פאפיראז, פאני האט געפירט די ליפען
אבער האט אויף געמאכט דעם אנטשען, אן זי איז
רעזיג. ראלף האט זייער רגע געקוקט אויפן זייגער.
- איין מלבנט איז ארויף, האט ער געזאגט,
דאס זאל פיר מלבנט צייט, האט ראלף געזאגט
מיט דעם געעסטען צייטן און איז הייטער געבליבען
שטיל.
פאני האט גארנישט געענטפערט נאך געקוקט
אויף איהם מיט עקעל און פערזאכטונג.
- צוויי מלבנט זענען ארויף, דו האסט נאך
דריי מלבנט אויף צו געפען אפגעפערט.
און זייער אזוי דריי מלבנט, פיר מלבנט,
זאגט נאך דו גירערשטענדיגע שאנסא
זייסט, האט פאני אונטערהויבען, ווי לאנג וואלט
דאס געוואלט וואוינען ביי מיר?
ראלף האט דין אויפגעשטעלט פון ארט, א
רייגעלייגט דעם זייגער, וועלכען ער האט ביי איצט
געוואלטען אין האנד, אין דער טאש אריין, פער-
דאקטערט א פרישע פאפיראז, און דאן געזאגט:
- זעהסט, איה האט זיך נישט טועה געווען,
אבער איה האט געזאגט אן איה קען זיין כאראק-
טער, צוליב וואס זאלסטו מיר לאזען רואינארען
אין מיין לעפען, צוברעכען, אויב דאס אפראטעווען
מיר קען דיר היינט קיין שום שאדן נישט ברע-
גען, איה ווייס, אן דאס איז פאר דיר נישט בע-
קועס, אפשר אפילו נישט אונטערהעם, אבער א
מענטש קען דאך קיינמאל נישט וויסען ווע ער וועט
דארפען האפען די טובה פונ'ם צווייטען, איה קען
דיר אפילו ביי דער איינציגער אונטערהענגער
לאגע אפילו צונגיין קומען, איה וועל דיר בעהענען
אויף מיין עהרעווארט, (אויף וויפיל וואו גליאסט
דערין,) אן איה וועל זיך בלייבען דא ווייניגער,
האט א קארצערע צייט, קענט מיר דו זיך גלייבען.
(פאליטעצונג קומט).

איבערצאלע זאכען.
- ווען איה וואלט נישט געקענט דיין כאראק-
טער, ווען איה וואלט נישט געוואוסט אן דו בייט
שטענדיג גרייט מיר צו העלפען, וואלט איה דאך
זיך צו דיר נישט געווענדיג, איה וואלט דיר גערן
געוואלט העלפען, אן איה זאל נישט דארפען פער-
לאנגען פון זיך דעם קרבן, וואס איה האט דיר
פארגעלעגט, אבער ס'איז פערפאלען מיין ליבע און
בעקומעליכקייטען, וואלט איה געברענגט א צרה
טייערע, דאס לייב איז געווענער ווי דאס העיד,
ווען איה זאל דיר וועלען אויסמירען געוויסע אומ-
בדעמאליכקייטען, וואלט איה געברענגט א צרה
אויף מיר אליין און דאך קען איה נישט, איה טאר
עס דעררויל נישט טון, און איבערנעמען פאני זי
נישט אזוי עמפונדליך, וואס קען עס זיך שארפען
ברענגען. ווען איה וועל א געוויסע צייט ביי דיר
וואוינען...
- זיין גיין, זיין, איה וועל דערצו נישט מסכי-
מן, איה וועל טון אזוי ווי איה האט פריהער גע-
זאגט, איה וועל פאהרען צו דער באהן כלמערשט
ווי איה וואלט געוואלט אונטערהויען, וועט מען
מיר, לויט ווי דו האסט מיר געזאגט, פעהאלטען
אין דאן וועט מווען אויפגעקלעטש ווערען דאס
מלספערשטענדיג, הייל איה האלט אן דאך קומט
פאר א מספערשטענדיגש, באקדעס וועל איה ארויס
פאהרען קיין אויסלאנד, זיין, איה וועל קיינמאל
נישט מסכים זיין דערויף וואס דו לעגסט מיר איצט
פאר. ראלף, ס'ווענען שוין אוועק די דאווע ציי-
טען, דאס איז מיין קאטעגארישער ענטפער, איה
וועל דערויף נישט מסכים זיין.
ראלף האט רעזיג אונטערהויבער א פאפיראז,
אין דעם געזאגט:
- איז פערפאלען, איה קען דיר נישט צוויי-
גען דערצו, אבער איה גיב דיר נאך פינף מלבנט
צייט אויף נאכצוהאכטען. דעמאלט וועסטו קע-
נען געפען דיין קאטעגארישען ענטפער.
- אין פינף מלבנט צייט וועל איה אן דו זאלסט
שוין זיין אויף יענער זייט טיר, האט פאני איז
דער ענטפער אויפגענונג אויסגעשריגען. ב.
- ס'וועט געטון ווערן דיין וועלען, טייערע פאני,
פינף מלבנטען וועל איה נאך דו זיין, נאך די פינף

ה. איראעל
דער בערזען סוחר
שאנערער ראמאן פון יודישען לעבען
40
גוש פאר
- וואס דען פערלאנגסטו פון מיר איצט
- נישט קיין גרויסע זאכען, זיי קאסטען נישט
קיין געלט און מיר וועסטו ארויסצוציען פון א
שווערער לאגע.
- דער, וואס האסטו אויפן געוויסען, וואס פער-
לאנגסטו פון מיר?
- איה מוז א געוויסע צייט וואוינען מיט דיר
צוזאמען און גילטען אלס דיין איינציגער געליבטער.
פאני איז אויפגעשפרינגען אזוי ווי א שלאנג
וואלט איה א ביס געטון.
- וואס, דו האסט דו רעזענציע פון מיר דאס צו
פערלאנגען? דו וואלט מיר אריינגעזעהן אין איינע
פון דיינע שטענדיגע פערברעכענס, מיר האבען דאך
שוין אפגעמאכט איינמאל פאר אן אפגעמאכט,
אן דו וועסט מיר נישט בעלעכעניגען, איה האט דאך
דיר גוט בעצאלט הערפאר.
- דאס איז אלץ געהערט געווארען ווענען
פירזענטיצייט, איצט און ביי מיר אויסגאנצע-
שטאנד און דו אלטעגליכע געווענען און אפמאכען
מווען אוועקגעוון אן א זייט.
- גאך נישט אנדערש, ווי דאס איז געווען א
מאל, גאך נישט אנדערש, מיט דער פילאזאפיע
געמסטו מיר צו דאס-געזונד און לעבען, בעני
זיך ראלף, וואס דו פערלאנגסטו פון מיר? ווי
קענסטו דאס? איה האט דאך דיר קיין שלעכטס
נישט געטון. קיינמאל איה האט זיך דאך ארויס
געוואלפען פון אומפיל בויען, איה בין אויך גרייט
זיך צו געפען אביסעל געלט וויפיל מיינע כוחות ווע-
לען צוריהבען, אבער פערלאנג נישט פון מיר קיין
גוש פאר
- וואס דען פערלאנגסטו פון מיר איצט
- נישט קיין גרויסע זאכען, זיי קאסטען נישט
קיין געלט און מיר וועסטו ארויסצוציען פון א
שווערער לאגע.
- דער, וואס האסטו אויפן געוויסען, וואס פער-
לאנגסטו פון מיר?
- איה מוז א געוויסע צייט וואוינען מיט דיר
צוזאמען און גילטען אלס דיין איינציגער געליבטער.
פאני איז אויפגעשפרינגען אזוי ווי א שלאנג
וואלט איה א ביס געטון.
- וואס, דו האסט דו רעזענציע פון מיר דאס צו
פערלאנגען? דו וואלט מיר אריינגעזעהן אין איינע
פון דיינע שטענדיגע פערברעכענס, מיר האבען דאך
שוין אפגעמאכט איינמאל פאר אן אפגעמאכט,
אן דו וועסט מיר נישט בעלעכעניגען, איה האט דאך
דיר גוט בעצאלט הערפאר.
- דאס איז אלץ געהערט געווארען ווענען
פירזענטיצייט, איצט און ביי מיר אויסגאנצע-
שטאנד און דו אלטעגליכע געווענען און אפמאכען
מווען אוועקגעוון אן א זייט.
- גאך נישט אנדערש, ווי דאס איז געווען א
מאל, גאך נישט אנדערש, מיט דער פילאזאפיע
געמסטו מיר צו דאס-געזונד און לעבען, בעני
זיך ראלף, וואס דו פערלאנגסטו פון מיר? ווי
קענסטו דאס? איה האט דאך דיר קיין שלעכטס
נישט געטון. קיינמאל איה האט זיך דאך ארויס
געוואלפען פון אומפיל בויען, איה בין אויך גרייט
זיך צו געפען אביסעל געלט וויפיל מיינע כוחות ווע-
לען צוריהבען, אבער פערלאנג נישט פון מיר קיין
גוש פאר

מירמע **L. KENIGSTEIN** אַרטיטשא 8 זע. 206-08

METRO
פיקאנטערע עמאציע ניי היים!
דער גרעסטער ווינער געזעלשאפטליכער סקאנדאל פון יאהר 1905 האט אויסגעזעט אויסן עקראן. אין די הונדערטער ארטיסטן פאלינא וועסלי Paulina Wesely און דער נייער אטענט אדולף וואהלברעקט Adolf Wohlbrueck. דער פילם איז פון ווינער פראדוקציע, ווערט געפירט אין דער דייטשער שפראך.

היינט מאסקאדע פּרעמיערע
דער גרעסטער ווינער געזעלשאפטליכער סקאנדאל פון יאהר 1905 האט אויסגעזעט אויסן עקראן. אין די הונדערטער ארטיסטן פאלינא וועסלי Paulina Wesely און דער נייער אטענט אדולף וואהלברעקט Adolf Wohlbrueck. דער פילם איז פון ווינער פראדוקציע, ווערט געפירט אין דער דייטשער שפראך.

ADRIA
פיקאנטערע עמאציע ניי היים!
דער גרעסטער ווינער געזעלשאפטליכער סקאנדאל פון יאהר 1905 האט אויסגעזעט אויסן עקראן. אין די הונדערטער ארטיסטן פאלינא וועסלי Paulina Wesely און דער נייער אטענט אדולף וואהלברעקט Adolf Wohlbrueck. דער פילם איז פון ווינער פראדוקציע, ווערט געפירט אין דער דייטשער שפראך.

DOLORES del RIO i GENE RAYMOND
טורנטן פריילאנד
אויסערן פראגרעס: קלאנג- צונאכט און אטמאליטעמען פון לאנד. אנהויב פון די סענצען אין געוו. טעג 4.30 נאכט. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג. דער זאל ווערט שטארק געהייצט און מעכאניש ווענמילירט.

"KARIOKA"
היינט און פאלגענדע טעג!
פּרעזענטירען מיר דאס מייסטערע ווערק פון ליצימאניץ און ליבע א. נ. אין די הונדערטער פילם פון דער וועלט. אין די הונדערטער ארטיסטן פאלינא וועסלי Paulina Wesely און דער נייער אטענט אדולף וואהלברעקט Adolf Wohlbrueck. דער פילם איז פון ווינער פראדוקציע, ווערט געפירט אין דער דייטשער שפראך.

CAPITOL
זאוואדוקא 16
קלאנג-מינא-מעאמער
אנהויב פון די סענצען 4 א ווינער גע. שבת און זונטאג 12 א ווינער פילם.

היינט און פאלגענדע טעג!
נייע פאסירונגן!
נייע סענסאציעס!
סענסאציע פון די עקראנען!

מאדזשאנס ליבע
גרעסטער שלאגער פון סעזאן!
דעם טייערסטען פילם פון דער וועלט. אין די הונדערטער ארטיסטן פאלינא וועסלי Paulina Wesely און דער נייער אטענט אדולף וואהלברעקט Adolf Wohlbrueck. דער פילם איז פון ווינער פראדוקציע, ווערט געפירט אין דער דייטשער שפראך.

"CORSO"
זאוואדוקא 16
קלאנג-מינא-מעאמער
אנהויב פון די סענצען 4 א ווינער גע. שבת און זונטאג 12 א ווינער פילם.

TOM TYLLER
היינט און פאלגענדע טעג!
דער זאל ווערט מעכאניש ווענמילירט.

איז געיעג נאך דער לבנה
גרעסטער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!
דער זאל ווערט מעכאניש ווענמילירט.

CZARY
זעגעלניא 2
קלאנג-מינא-מעאמער
אנהויב פון די סענצען 4 א ווינער גע. שבת און זונטאג 12 א ווינער פילם.

מיט זיין נייעם אנסאמבל
פּרעזענטירען דאס פראגראם 21 א. א. איבערוויקט פון די נייעסטע שלאגערן, פון דער ווארטאווער באנד, און גרויסע רעווי און 12 בילדער. 2 שעה הומאר, געוואונן טאני. Janina Leonowicz, Rena Markiewiczówna, Jerzy Juno sza, Zdzislaw Suwalski ווי אין דער טאני-דויע Lassota אין די הונדערטער: Jacque Cetelain, Marion Gerth

אויף דער ביהנע!
פון פרייטאג דעם 16 ביי זונטאג דעם 18
פּרעזענטירען דאס פראגראם 21 א. א. איבערוויקט פון די נייעסטע שלאגערן, פון דער ווארטאווער באנד, און גרויסע רעווי און 12 בילדער. 2 שעה הומאר, געוואונן טאני. Janina Leonowicz, Rena Markiewiczówna, Jerzy Juno sza, Zdzislaw Suwalski ווי אין דער טאני-דויע Lassota אין די הונדערטער: Jacque Cetelain, Marion Gerth

AMOR
זעגעלניא 2
קלאנג-מינא-מעאמער
אנהויב פון די סענצען 4 א ווינער גע. שבת און זונטאג 12 א ווינער פילם.

פרויען ווייבלעך, מיידלעך!!
היינט פרעמיערע!
גרויסע רעווי אין 2 טיילען, 19 בילדער א. נ. Irena Soboltówna, Rena Różyńska, Eug. Wojnar, Jerzy Boroński i inn.

BANDA
זעגעלניא 2
קלאנג-מינא-מעאמער
אנהויב פון די סענצען 4 א ווינער גע. שבת און זונטאג 12 א ווינער פילם.

ווארעמע רעוויע
פון פרייטאג דעם 16
פּרעזענטירען דאס פראגראם 21 א. א. איבערוויקט פון די נייעסטע שלאגערן, פון דער ווארטאווער באנד, און גרויסע רעווי און 12 בילדער. 2 שעה הומאר, געוואונן טאני. Janina Leonowicz, Rena Markiewiczówna, Jerzy Juno sza, Zdzislaw Suwalski ווי אין דער טאני-דויע Lassota אין די הונדערטער: Jacque Cetelain, Marion Gerth

דאס מוז לאדן זעהען
פון פרייטאג דעם 16
פּרעזענטירען דאס פראגראם 21 א. א. איבערוויקט פון די נייעסטע שלאגערן, פון דער ווארטאווער באנד, און גרויסע רעווי און 12 בילדער. 2 שעה הומאר, געוואונן טאני. Janina Leonowicz, Rena Markiewiczówna, Jerzy Juno sza, Zdzislaw Suwalski ווי אין דער טאני-דויע Lassota אין די הונדערטער: Jacque Cetelain, Marion Gerth

Teatr Rewja-Varieté ALHAMBRA
זעגעלניא 2
פּרעזענטירען דאס פראגראם 21 א. א. איבערוויקט פון די נייעסטע שלאגערן, פון דער ווארטאווער באנד, און גרויסע רעווי און 12 בילדער. 2 שעה הומאר, געוואונן טאני. Janina Leonowicz, Rena Markiewiczówna, Jerzy Juno sza, Zdzislaw Suwalski ווי אין דער טאני-דויע Lassota אין די הונדערטער: Jacque Cetelain, Marion Gerth

לעטשניצע
פאר ווענערש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדן, זאוואדוקא 1
טעל. 122-78
מעגן פון 8 מריה ביי 9 אונטער ווענערש-קראנקע, מענערש-וועקע און הויט-קראנקהייטען אנהויב פון בלוט און אוריין די פּרעהיטינג-סטאציע אין טעג א נאכטן מעגלעך פאר טויזען פּרעזעקטן זעלבשטענדיג און 3 זע.

H. BRAUER
8 ציגעל-גאס 8, טעל. 139-58
מיט אקטונג WIKTOR

PRZETARG.
Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg ofertowy na wykonanie studni na posesji szkolnej przy ulicy Podmiejskiej Nr. 21.
Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim, Pl. Wolności 14, III piętro, w pokoju Nr. 41 dnia 30 listopada r. b. do godz. 11 w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych, z napisem: „Oferta na wykonanie studni na posesji szkolnej przy ul. Podmiejskiej Nr. 21”.
Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys otrzymać można w pokoju Nr. 42.
Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12 w południe w gabinecie naczelnika Wydziału Budownictwa. Łódź, dnia 15/XI 1933. Zarząd Miejski w Łodzi.

Dr. med. Eychner Jakob
ספעציאליסט פון אינערוויינינג קינדער-קראנקהייטען
שוודמעסגאס 12, טעל. 111-24
נעמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אונטער.

צאהז-ארצט ס. וואטניצקה
האט זיך איבערזעצויגן אויף באפּיורקאווסקא 65 לעטשניצע-פּריזען.

Dr. R. Zalcwasser
פּרעזענטירען פאר אינערוויינינג קינדער-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1-2 אין פון 4-6 נאכט.

Dr. J. Bette
ספעציאליסט פאר אינערוויינינג קינדער-קראנקהייטען
טעל. 144-95, Piotrkowska 6, tel. 144-95
נעמט אן פון 8-11 פרי אין פון 4-6 אונטער.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
זעגעלניא 17
טעל. 116-33
רענעסענ-נאכניעט ווענערש-קראנקע און אורין-קראנקהייטען פון 8 ביז 9 אונטער ווייזט 3 זע.

Dr. med. Józef Imich
צווייקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הארץ, נאז און אויער-קראנקהייטען און אורין-קראנקהייטען
פּרעזענטירען פון לאנדעס-אוסטרויאנישע ארטיסטן
טעל. 209-97
נעמט אן פון 5-7 אונטער.

מורעה. ברוך-קראנקע'ס קרייזער!
ליידערע אויף פּרעזירענע ביי-פּרעקרי-מונגען פון גוף (הויטערס)!
אין לאדן וויילט זיך ערשטען מעגלעך דער אמת'ער וועלט-בעריהמענער ספעציאליסט
Ortoped Natan Rapaport D.YR.
פון ווינער מיט 80 יערהיינער פּראקטיק אין נעמט אן פון 9 מריה ביי 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אונטער
איז לאדן פּילסודסקיעגא 23
(פּריהער ווענערש 23) טעל. 231-89
ברוך-ליידערע! איהר קענס געוונד ווערן און בלוטיגע אַפּעראַציעס ראטעוויט אייער געזונד פּלוצלונג און נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענטשן-קאַפּ, די קישקעס ווערען פּערדרעהט און מ'קען בראַנדן ווערען. א הילף און א רפואה! דורך מין מעטאָד פּרעגנענע ספעציעלע הייל-בענדאווענע, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פּערנאַבלע סינסע ברובען און בעוויינען ראדיקאל מיט גאַראַנטירטע ביי אַנפאַנג-ברוכען. מין ספעציעליטעט איז אויך הייל-אפּאַרטען נאך דעם סיסטעם פון פּראַפּעטאַר ד"ר האַפּטאַ, ד"ר העסטין און סאַללאַט. גענען אלערליי פּערקריפּילונגען, פּערקריפּילטעט פּיט ווי אויך שמערצענדע פּלאַנט-סאַטאָ און אַפּוֹטוֹפּוֹטע אינוואַזיען אַמעריקאַנישע קונסט-פּיט (פּאַפּאַ-אָרביט), פאַר דאַמען נאָך אַפּעראַציעס סינסליכע ברוסען. בייס טראַפּלען זיך פון מאַגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפּעהלע איך ספעציעלע הייל-בענדאווענע לויט דעם סיסטעם פון פּראַפּעטאַר ד"ר נאַלענאַר-געדנעקס די אַדרעס:
אדמאפּעדישע אַנטשאלט 23 פּילסודסקיעגא 23.

LEOPOLD FULDE PIOTRKOWSKA 121
TEL. 171-20

שיד
די וואונדערבארע און ריזיצונדע
דער פילם ווערמ אינגאנצן גערעדט און געזונגען אויף דייטש.

די בעסטע וואָליטעט לעדער
די עלעגאַנטסטע אויסטאָרהונג
פון דאַמען און הערן

צוליב יובילעאום ערשיינט די פֿירמע אין משך פון 14 מעג 20 פראַנץ ראַבאַט.

פרייהקניגס-פאר אדע
Franciszka GAAL RAKIETA
היינט פרעמיערע!

קלאנג-קינא-טעאטער
RAKIETA
שיענקט ווייטשאַס 40.

צוריי בחורים לעד (Dwa malcy)
JAMES DUNN, BOOTS MALORY i EL BRENDEL
דער מענטש העלבער האט געגנב'עט א הארץ.

קינא-טעאטער
Sztuka
לאדו, קאפערניקא 16.

קיש מיד נאד
ANNA ONDRA RENE LEFEVRE
דער פּרעהליכסטער סאלידעסקאפ פון לוסטיגע פאסירונגען!

קלאנג-קינא-טעאטער
PRZEDWOISNIE
היינט איז פאלגענדע טעג

ניפּוטריבנע דזיעקו
Harry BAUER
דער וויל ערקויפן 11 און ווייגער פֿאַרמיטל וועט דעמאָנסטרירט ווערן דער פֿילם "Don Kizot".

קינא-טעאטער
LIRA
לימאנאוסקינא 37.

פּאַרזאַמקייט
WHOLE WORTH
דאס הייסט מופען און דעם גרעסטן וואַרען-הויז

פרייז פון אנאנאם
ביו 15 ווערטער
נו 1 זלאטי

קרייגע אנאנאס

פרייז פון אנאנאם
ביו 15 ווערטער
נו 1 זלאטי

א פאלעסטינער בירגער קען מיט-
געמען זיך פאלעסטינע א פריז -
פארמאליטעטן ווערען זאמערט פלעדיגט
אפערטע אונטער, סאליד אין פאַנגסען.

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

איז ערקויפן מעצעל פון א שלאך
ציימער און עסימער אין בעסטען ביי-
שטאנד ערשטקלינג. צו ערפאַהרען ביי
באַזאַם, קלינסקיענא 73.

א בעקוועם אַרט צו שלאַפן פֿאַר
2 אַנשטענדיגע יונגעלייט אין אַפּאַרטעמענט.
פּאַמאַרסקאַ 14, אין אַמפיזיע, 2. שטאַק,
בײַ 7 אַסקי.

פרייע פאסטענס
עס ווערט געבויטט און זאמערט
אנגעפרעגט גייהערן און א מעשינערין
צו טויטערס. אָנאַרשט 20 וו. 52

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

און ווייל ערקויפן 11 און א
העלבער דונאַם ערר אין פאלעסטינע ביי
חיפה, בייג, צו ערפאַהרען קולונסקיענא
אייזונגאס. 8967

אנאנאס פרייז
פרייז פון אנאנאם
ביו 15 ווערטער
נו 1 זלאטי